

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, s jutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta	6 60 3 30
četrt leta	3 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne odzivamo.

Oglašit in poslati se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Laurid.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le uredništvu.

„PRIMOREC“
izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se izdajata v Gorici v tiskarni Schwarz v Goriški ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trzinu v tiskarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Klerikalni separatizem in „Zveza slovanskih časnikarjev.“

Z oduševljenjem resnično slovanskega rodoljubja smo pozdravili prvi shod slovanskih časnikarjev v Pragi, s pogumom smo nadaljevali krasno započeto delo na drugem shodu v Krakovu, na tretjem v Dubrovniku in lani na četrtem v beli naši Ljubljani. Tovariši in soboritelji na težavnem ali prenamenitem polju slovanskega časnikarstva s severa in juga, od vshoda in zahoda, smo se spoznavali z lica v lice, sklepali poznanstva in prijateljstva, — in že v tem dejstvu samem spoznavamo neprecenljivo važnost naših sestankov za slovansko bodočnost sredi usodepolne vihrne poželjivega germanskega in latinskega življa proti samemu obstanku vseh slovanskih plemen Avstro-Ogerske.

Ob dosedanjih štirih sestankih nismo nikdar vprašali, kakošno političko strujo kdo zastopa doma v svojem poklicu, marveč navdajala nas je vse zavest, da:

»svaki brat nam mio, ma koje vjere bio.«

Došli so Čehi, Poljaki, Rusi, Slovaki, Hrvatje, Slovenci vseh možnih političkih strank in različnih veroizpovedanj, ki stojé v domovini često v rezki borbi drug proti drugemu, no na naših sestankih je navdajala vse jedna sama zavest: združiti, organizovati se stanovski ter najti torišče za vzajemno delo v prosep celokupni slovanski bodočnosti.

V to idealno nasnovano stanovsko združenje so posegli slovenski klerikalci na skrajno prefrigan način, da bi dosedanje vspehe, h katerim so oni sami še bore malo pripomogli, zlorabili v strankarske svrhe klerikalne struje med Slovenci in Hrvatji....

Bil sem med prvimi, ako ne prvi na slovanskem jugu, ki sem z oduševljenjem stopil v krog prijateljev-tovarišev čeških, ki so dali inicijativo ta-

kemu delu; bil sem poročevalec na prvem shodu, predsedoval sem tretjemu shodu v Dubrovniku, sodeloval ob pripravah za četrty shod v Ljubljani ter sem poročevalec za peti shod v Plznji, — in zato je pred vsemi drugimi tovariši moja dolžnost, da zavrnem klerikalno spletkarenje in strankarsko izkoriščanje v določene mu meje, ki se ne smejo dotikati dosedanjega našega dela v Pragi, Krakovu, Dubrovniku, Ljubljani in letos v — Plznji.

Lani se je končno ustanovila »Zveza slovanskih časnikarjev«. Člani te »Zveze« pa ne morejo biti posamičniki, marveč je to le zveza zakonito obstoječih društev, kakoršna imajo že dolgo Čehi in Poljaki....

Ako hočemo biti slovenski časnikarji v tej »Zvezi«, moramo imeti najprej svoje samostojno društvo. In lani smo si dali v Ljubljani besedo, da ga tudi ustanovimo do petega shoda v Plznji.

Ali kaj se je zgodilo!

Kmalu po lanskem shodu sem dobil iz Prage sporočilo, da se zanimajo za ustanovitev slovenskega društva gospodje okoli »Slovenca«. Bil sem zadovoljen, ker mi je vsejedno, kdo se loti dobrega in koristnega dela. — Toda kakal sem zaman! Pač pa sem izvedel, da so se »sotrudniki« klerikalnih listov že odločili za — samostojno društvo »krščanski mislečih časnikarjev«.

Naši prijatelji v Pragi so z obžalovanjem opazovali slovenske razmere ter videli, da bo težko kaj s takim stanovskim društvom, ki bi odgovarjalo skupnim težnjam, naglašanim na dosedanjih sestankih. »Zveza« pač ne more vezati političnih strank, ki so morda kar v odprtem boju med seboj, pač pa jej je namen, družiti tovariše brez razlike političke struje, kateri služijo. — Med Hrvatji so tudi različni vzroki, da ni upanja na ustanovitev enakega društva. — Zategadel je bila izprožena misel, naj bi ustanovili društvo jugoslovanskih časnikarjev, v katerem bi dobili zato-

čišče tovariši Slovenci, Hrvatje in Srbi — katoliki, pravoslavni in tudi mahomedani. »Svaki brat nam mio, ma koje vjere bio!« —

Po želji »Zveze« sem prevzel jaz poročilo na shodu v Plznji o — potrebi takega društva na slovanskem jugu.

Toda menil sem, da bi bilo najbolje, poskusiti, ali bi ne mogli nastopiti na petem shodu že združeni, kar bi bilo pač najbolj častno za slovansko časnikarstvo na jugu. V posebni okrožnici sem razložil ta namen gg. tovarišem ljubljanskim ter jih povabil na sestanek v »Mestnem Domu«. — Prišla sta le gospoda dr. Zbašnik (»Ljublj. Zvon«) in Štefè (»Slovenec«). Res, bil je neugoden čas in vabilo je došlo v Ljubljano prepozno, toda vsejedno sem izvedel dovolj, da.... nismo še zreli za stanovsko društvo. Smo pač vsi še preveč politiki in — premalo časnikarji! — Odložil sem se torej za: poročilo o potrebi društva jugoslovanskih časnikarjev.

»Slovenec« od 22. t. m. pa mi je preskrbel presenečenje, da je bilo istega dne v ljubljanskem »Katoliškem domu« okoli 70 gospodov,..... »ki sodelujejo (!) pri naših listih«, in ti so sklenili....: ustanoviti časnikarsko društvo za jugoslovanske pokrajine. Dalje je bila na tem shodu.... »debata o mejsebojni zvezi naših (klerikalnih!) listov, o dopisovanju in o agitaciji za slovensko krščansko časopisje«. — In to društvo si je postavilo za nalogo.... »izvršiti dana navodila (čegava?!!) v prosep krščanske zavesti med Slovenci«. — V predsedstvo je bil izvoljen za Goriško tudi neki g. Fajdiga, katerega tu redko kdo pozna in ga menda sploh niti ni v naši deželi! Jaz ga še nisem videl!!

Iz tega poročila je razvidno, da to ni nikako »časnikarsko društvo«, marveč da je strankarsko politično društvo, ki je takoj razvilo... bojno zastavo po klerikalnih načelih. Razvidno je tudi, da so je usta-

novilo tihotapski, dozdevno kot nekaj rezultat dosedanjih stremeljenj na shodih slovanskih časnikarjev. Razvidno je pa tudi iz »Slovenca«, da se hočejo gospodje »sodelovavci pri naših listih« šopiriti na bodočem shodu v Plznji.

Z ozirom na te pojave izjavljam: 1. Časnikarsko društvo za jugoslovanske pokrajine, ustanovljeno 22. aprila 1903. v ljubljanskem »Katoliškem domu«, je klerikalno politično društvo, ki napoveduje boj časopisju, katero ne nosi pečata »krščansko«, ter ima služiti delu »v prosep krščanske zavesti, torej določeni strankarski politični smeri.

2. Zategadel to društvo nima nič skupnega z nazori, naglašanimi na dosedanjih shodih slovanskih časnikarjev, nič skupnega z »Zvezo«, kateri ne more pristopiti, ker je to le bojno društvo sredi velike družine slovanskih časnikarjev, sposobno le za razpor, le za bratomorni boj, za sovražstvo med časnikarskimi tovariši.

3. Tovariše-časnikarje Hrvate svarim, da ne gredo na limanice slovenskim klerikalcem, ki po večini niti časnikarji niso, marveč dobro plačani župniki, kurati in kaplani — pa so za zabavo »sodelovavci pri naših listih«, kakor je povedal »Slovenec«, — kateri Vas hočejo vpreči v usodepolni voz brezdomovinske klerikalne politike, da bi zagnezidili tudi med Vas neprehodna brezna med tovariši raznih političkih struj in še posebe med tovariši.... katoliškega, pravoslavnega, mahomedanskega veroizpovedovanja.

Vse slovanske tovariše na jugu pa pozivljam, da se odzovemo bratskemu klicu od severa ter si ustanovimo.... stanovsko društvo, ki ne bo služilo nikaki politički stranki, marveč pred vsem nam samim in po nas.... vseobči slovanski misli in njeni boljši bodočnosti.

V Gorici, 23. aprila 1903.

A. Gabršček.

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

»Hvala Bogu, da se jih vsaj ta ne boji! Ej, knez Vitold... to je pravi knez! Z zvijačo ga tudi ne premagajo, kajti on je bolj zvit nego oni vsi skupaj. Pripetilo se je že, da so ga ti psi pritiskali tako, da je bil njegov pogin gotov, kakor meč nad glavo, vendar on se jim je zmuznil kakor gad ter jih še pičil povrh. Čuvaj se ga, kadar te bije, toda še bolj takrat, kadar te gladi.«

»Ali je on tak z vsemi?«

»Nikakor, marveč samo s Križarji. Do drugih je dober in plemenit.«

Matija se zamisli, kakor bi se hotel kneza Vitolda nekoliko bolje spomniti.

»To je povsem drugi človek, nego so vsi naši knezi,« reče naposled. »Zbišek bi moral oditi k njemu, ker pod njim bi imel največ priložnosti boriti se s Križarji.«

Čez nekaj časa pa dodá:

»Kdo vé, če se mar tam oba ne snideva, ker pod njim se oba najlože maščujeva nad Križarji.«

Na to so se jeli znovič razgovarjati o Jurandu, o njegovi nesrečni usodi, o neizrečenih krivicah, ki so jih Križarji nad njim doprinesli. Najpoprej so mu

umorili ljubljeno ženo, potem so kopicili osvečo nad osvečo, ugrabili mu dete in njemu samemu zadali take grozne muke, da bi si Tatarji sami ne mogli izmisliti hujših. Matija in Čeh sta kar škripala z zobmi pri pomisleku, da je tičala v tem, da so izpustili takega na prosto, le nova okrutnost. Stari vitez si je obljuboval v duhu, da se hoče pobrigati, da natančno poizve vse, kako je bilo, potem pa jim hoče z obrestmi vred vse povrniti.

Pri takih razgovorih in premišljevanju se jim je potovanje v Spihov močno skrajšalo. Po jasnem dnevu je napočila tiha, zvezdnata noč; torej se niso vstavili nikjer na prenočišče; samo trikrat so dobro nakrmili konje, prekoračili v temi mejo in zarano v jutro jih je pripeljal najeti kažipot na spihovsko zemljišče. Ondi je stari Tolim vodil vse kakor nekdanj svojo železno roko. Komaj so dospeli v gozd, takoj sta jim prihala nasproti dva oborožena hlapca, ki pa sta jih spustila naprej brez vprašanja, ne vidé pred seboj nikake vojske, marveč le majhno četico, katero sta pospremila po varni poti čez močvirje.

V gradiču sta sprejela goste Tolim in duhovnik Kaleb. Novica, da so dobri ljudje pripeljali s seboj njihovega gospodarja, se je po bliskovo hitro razširila med spihovsko posadko. Ko so pa videli, kak je prišel Jurand iz križarskih rok, je izbruhnila iz njih taka burja srda in besnote, da bi nikaka človeška moč ne mogla ubraniti grozne smrti nikakega Križarja, ako bi bil slučajno kateri v spihovski ječi.

Razjarjeni vojaki so hoteli takoj zasesti konje, odriiniti na mejo, loviti Nemce in metati njihove noge

k nogam svojemu gospodarju. Toda Matija jim je to zabranil. Vedel je, da Nemci sedé v gradovih in v trgih, toda vaščanje da so poljske krvi ter živé samo pod njihovim nasiljem. Vendar niti šum, niti krik, niti škripot kolesa pri vodnjaku na motovilo ni mogel sprebuditi Juranda, katerega so prenesli na medvedovi koži v njegovo sobo v postelj. Pri njem je ostal Kaleb, njegov sovrstnik od mladih nog ter njegov stari prijatelj, ki je ljubil Juranda kakor lastnega brata. Sedaj je klečal nad nesrečnim prijateljem ter uneto molil za njegovo zdravje.

Matija in njegovi ljudje, utrujeni od težavnega potovanja, so šli zgodaj spat. Matija se je sprebudil še pred poldnevom ter dal takoj poklicati Tolima.

Ko je poizvedel od Čeha, da je naročil Jurand pred svojim odhodom vsem, naj bodo Zbišku v vsem pokorni in da mu je izročil po ustih duhovnika Kaleba spihovsko imetje, je rekel staremu Tolimu:

»Jaz sem stric vašega mladega gospodarja, in dokler se on ne vrne, morate slušati moja povelja.«

Tolim skloni nekoliko svojo sivo glavo in priklonivši se mu, vpraša:

»Torej ste vi, plemeniti gospod, vitez iz Bogdanca?«

»Da,« mu odvrne Matija. »Odkod veste to?«

»Ker se vas je nekoliko nadjal in povpraševal po vas naš mladi gospodar Zbišek.«

Matija skoči na to urno na noge ter zakriči:

»Ali je Zbišek v Spihovem?«

»Bil je, gospod. Odšel je pred dvema dnevoma.«

Volilni svindl v c. kr.

kmetijskem društvu.

Zadnje smo na kratko omenili volilni svindl pod predsedstvom dr. Pajerja v c. kr. kmetijskem društvu, v katerem imata danes glavno besedo neki dr. Pontoti — italijanski državljani! — in tajnik Hugues, kateremu je edino na tem, da si zagotovi lepo in dobro plačano službo. — Danes pričujemo pritožbo nekaterih slovenskih članov. Glasi se tako:

Visoko c. kr. namestništvo!

Proti volitvi 7 članov v glavni odbor c. kr. kmetijskega društva, ki se je vršila v Gorici dne 18. t. m. za odsek, obsegajoč mesto in okolico, podajamo podpisani društveni člani v zakonitem roku naslednji utok:

Kmetovalci v goriski okolici, v Brdih, v Vipavski dolini, na Krasu in v gorskih okrajih pokuzene grofovine goriske in gradiške so se v novem času z vneto poprijeli napredovanja na kmetijskem polju. Visoko ministerstvo se je tega gotovo že prepričalo po mnogih prošnjah, ki mu od leta do leta v progresivnem številu dohajajo iz vseh imenovanih pokrajin za podelitev podpor v razne kmetijske namene. V vseh vino- in sadorodnih pokrajinah so se ustanovile vinarske in sadjarske zadruge, na gorski strani delujoče nad 30 mlekarških zadrug; — prve so si priskrbele svoje drevesnice in trtnice, druge svoje mlekaršnice; kmetijska zadruga v Cerknem zgradila si je celo svoj razumno opravljeni „Gospodarski dom“. Vsa ta društva tekmujejo med seboj v naprednem delovanju in povsodi je že očitno poznati dobrodejne vspehe tega tekmovanja.

Čisto naravno je, da v primeri: vneto za kmetijski napredek rase in se širi med našim ljudstvom tudi zanimanje za c. kr. kmetijsko društvo v Gorici kot centralo za delovanje na kmetijskem polju, po kateri se širi ali bi se moral širiti kmetijski poduk po deželi in se navadno pretakajo državne podpore v prospeh posameznim kmetijskim panogam na raznih deželnih straneh.

Naravno in samo po sebi razumljivo je zlasti prizadevanje našega ljudstva, da hoče biti v tem društvu v pravičnem razmerju zastopano — to je v primeri s številom ljudstva, obsežnosti njegovega posestva in doslednih kmetijskih potrebščin.

Nasledek tega hvalevrednega prizadevanja pa je ta, da se je začelo v zadnjih letih število društvenikov iz vseh navedenih pokrajin čvrsto množiti in da se je zlasti v odseku za Gorico in gorisko okolico, kjer niso imeli slovenski posestniki, dasi jih je znamenita večina, do letos nobenega zastopnika iz svoje srede, oziroma iz svojih zaupnih mož, začelo veselo gibanje, to je, da se zavedni kmetovalci in prijatelji kmetijstva iz mesta in okolice od tedna do tedna oglašajo k pristopu, tako da se je od zadnje seje glavnega odbora, ki je bila dne 14. febru-

varija t. l., do zdaj oglasilo pri odbornikih, stanujočih v Gorici, zopet nad sedemdeset novih članov, katerih pri, žal, nismo mogli oglašiti, ker ni predsedništvo od tistega časa do danes — proti jasnemu določilu § 28. pravil — sklicalo nobene seje.

In danes smo po vsem tem, kar se je godilo v soboto dne 18. t. m. pri volitvi 7 novih udov glavnega odbora in kar je predsedništvo ukrenilo glede te volitve, popolnoma prepričani, da gospod predsednik ni sklical odborove seje nalašč za to, da je preprečil imenovanje novih članov — katerih število bi bilo imelo odločilen vpliv na izid volitve novih odbornikov.

Na tem mestu naj mimogrede omenimo, da se je slovenskim članom po krivdi predsedništva oziroma društvenega urada že pri volitvi odbornikov za tukajšnji odsek, ki se je vršila začetkom meseca januarja, godila občutljiva krivica. Italijanski člani so namreč takrat prejeli tiskana vabila, s katerim se jim je napovedala volitev 6 odbornikov, slovenski člani pa so prejeli avtografična vabila pod B za volitev 5 odbornikov. Takrat so v absolutni večini došli slovenski člani, zapeljani po prejetem napačnem vabilu, oddali svoje glasovnice za 5 odbornikov, in nasledek je bil, da so izvolili namesto 6 samo 5 odbornikov — da so bili torej za jednega zastopnika v glavnem odboru opeharjeni.

Tudi to bodi povedano na tem mestu, da se pri takratni volitvi ni zahtevala od doslih članov nobena izkaznica, dasi so bila v veljavi ista društvena pravila, katera veljajo danes.

Po § 39. in naslednjih društvenih pravil bi se bil moral že davno ustanoviti odsek za Gorico in gorisko okolico, in ta bi imel pravico, voliti člane osrednjega odbora po določilu § 41. pravil. — A nabranih je že mnogo članov za ta odsek, toda predsedništvo, oziroma društveni urad — po kojih skrbih so se že davno ustanovili odseki v naši Furlaniji — nista nič storila, da bi se bil ustanovil tudi tukajšnji odsek in da bi se bili eventualno ustanovili tudi drugi odseki na slovenski strani dežele. —

Pač pa je pustilo predsedništvo, da sta minula po zadnji odborovi seji več kakor dva meseca brez nobene seje — a nasprotno je hitelo sklicati društvene člane iz mesta in okolice k volitvi novih 7 odbornikov — in to na način, ki je bolj zavratnemu napadu podoben, nego rednemu vabilu.

Pritoženo okrožnico z dne 14. aprila 1903. št. 266. je društveni urad razposiljal 15. in kakor vse kaže, tudi 16. istega meseca, kajti posamezni, tu v Gorici stanujoči člani, so jo prejeli še le v jutro dne 17. t. m., torej en dan pred volitvijo. Ta pozna razposiljatev jasno kaže, da je predsedništvo hotelo prehvatiti tiste člane, kateri stanujejo povsodih obširne goriske okolice, prvič, ker jim

je odtegnilo priliko, da bi se med seboj dogovorili o tako važnem opravilu, in drugič, ker nekateri niti niso mogli o pravem času dobiti okrožnice, da bi se bili mogli deležiti volitve dne 18. t. m. — Kolikor smo mogli doznati, niso prejeli vabil c. g. Dermastja, kaplan v Solkanu, občina Kronberg, Klanjšček, vikarji v Goranji Tribusi, dež. poslanec prof. Iv. Berbuč. O teh smo le slučajno izvedeli, a gotovo je bilo veliko več takih. —

Če so pa pri vsem tem razum enega ali dveh vsi člani našega odseka prišli v Gorico, da bi se deležili volitve — je to uspeh skrbnosti goriskih odbornikov, kateri so takoj v četrtek 16. t. m. razposlali na vse strani ekspresna pisma in ekspresne sle, da so privabili naše člane k volitvi. In prišli so tudi iz najoddaljenejših krajev, kakor smo rekli, razum 1 ali 2 vsi, kar zopet sprčuje zavednost našega ljudstva in njegovo živo zanimanje za kmetijski napredek.

Zbore, pri katerih posamezni odseki izbirajo svoje zastopnike za društveni glavni odbor, je smatrati delnim občnim zborom, ker se tu shaja lahko na stotine članov, kateri žele izvrševati svojo volilno pravico. Torej je za sklicavanje takih zborov (§ 43. imenuje te zборе izrecno občne zборе) vporabljeni določilo § 35. društ. pravil, po katerem mora biti volitev naznanjena vsaj 15 dni pred dotičnim zborovanjem. V takem postopanju kakoršnega se je poslužilo predsedništvo glede sklicovanja zbora dne 18. t. m. mora vsak trezen, nepristranski opazovalec spoznati volilno zvižajo združeno s kršenjem pravil.

Zato je bila med slovenskimi člani na dan volitve občna poparjenost in se večja razdraženost, ko so zapazili, na kako strankarsko slovenskim članom sovražno stališče se je postavil društveni predsednik sam in z njim vred celi urad kmetijskega društva!

Ta pristranost se je očitno kazala že v sestavi volilne komisije.

Predsedoval je predsednik sam g. vitez dr. Pajer, zapisoval ali prav za prav beležke s svinčnikom je delal društveni tajnik „Professore“ Hugues, prisedal je odbornik dr. Marani in legitimacije je poverjeval neki Dottore Pontotti, v červinjanskem okraju biva talijanski podanik, kateri ne pripada goriskemu odseku in nima tu volilne pravice. Ta mož se je najoblastneje vedel, dasi je imel najmanj pravice stati na svojem mestu, in slovenskim volilcem, kateri so ga v svojem jeziku nagovarjali, je zaničljivo odvrčal: „Io non so parlare „scia vo“. Ta sestava komisije kaže, da je predsednik slovenske člane popolnoma preziral in da je nalašč postavil v njo takega moža, katerega nastop je bil že sam na sebi provokacija za slovenske člane, ne gledé na to, da je z očitnim namenom popačeno klical njihova imena in se spozabil celo do insultov, kakoršen je zgoraj navedeni.

Koliko vrednosti pa naj ima zapisnik, za kateri si je s svinčnikom beležke delal „Professore“ Hugues, kateri ne razume nobene slovenske besede, docim so naši volilci govorili, oziroma protestovali samo po slovenski? — Ta zapisnik se ni pisal med volitvijo, ne prečital koj po končani volitvi in dosledno ga ni tudi nihče podpisal. Torej se lahko reče, da zapisnika o volitvi ni, marveč da ga četvorica, katera je vodila volitev, še k zdaj skuje; in sicer tako, da zakrije svoje zvijače in celo vrsto nezakonitosti, ki so se godile pri volitvi.

Mi protestujemo z vso odločnostjo proti verodostojnosti, proti veljavnosti tega zapisnika.

V okrožnici z dne 14. aprila t. l. št. 266, s katero smo bili povabljeni k volitvi, sklicuje se predsedništvo na §§ 19., 20. in 41. društvenih pravil. A novi člani ne poznajo in ne morejo poznati dotičnih določil, ker ni še nobeden izmed njih prejel društvenih pravil, — kakor je bila poprej vedno navada, da je društveni urad novim članom z dotično sprejemnico posiljal tudi pravila.

Vendar so si nekateri člani dva dni pred volitvijo preskrbeli neposredno v društvenem uradu priloženi iztis društvenih pravil pod D in so ga prav skrbno in natančno prečitali in pretresli; ali nikjer niso našli določila v njem, da je moral poprej plačati udnino, kdor hoče izvrševati volilno pravico. Vsak član, dokler ni ali prostovoljno izstopil iz društva, ali bil s formalnim sklepom izključen, vživa vse pravice, podeljene po pravilih, všteto volilno pravico.

Na dan volitve se je baje kazal v društvenem uradu italijanski iztis pravil dopolnjen s pisanimi dostavkom, s katerim pravijo, da obsega tako določilo; — a slovenskim članom se ni nikdar objavilo to določilo in tako tudi ne ono, da se mora vsaki član pri volitvi predstaviti z izkaznico. Slovenski člani ne dobivajo italijanskega društvenega glasila „Atti e Memorie“ in niso letos sploh prejeli še robe nega društvenega lista. Od kod naj bi bili torej izvedeli, da obstoji in da hoče predsedništvo izvajati tako določilo? In tem manj so mogli kaj takega slutiti, ker ni, kakor že omenjeno, pri volitvi 5 odbornikov januarja meseca t. l. nikdo zahteval in nikdo kazal izkaznice, dasi se je takratna volitev vršila na podlagi istih pravil, kakor zadnja dne 18. t. m. Zato je tudi mnogo naših članov in tudi nekaj italijanskih, ki so že plačali udnino za tekoče leto, prislo na volišče brez izkaznice, ker so bili popolnoma uverjeni, da je ni potreba.

Najbolj kričeč dokaz, kako pristransko in krivično je postopalo društveno predsedništvo glede sporne volitve, pa je ta-le:

Na dan pred volitvijo je najet po-verjenik društvenega urada — neki Komel —

(Dalje v prilogi.)

»Za Boga milega! Odkod je prišel in kam je odšel?«

»Dospel je semkaj iz Marburga, potoma se vstavil v Ščitnu, toda kam je odšel, tega ni povedal.«

»Ni povedal?«

»Morda je to povedal duhovniku Kaleb?«

»Mogočni Bog! Torej smo se izgrešili!« zakliče Matija ter se udari po kolenih.

Tolim se znova skloni k Matijcu.

»Kaj pravite, gospod?«

»Kje je duhovnik Kaleb?«

»Pri starem gospodu v spalnici.«

»Pripeljite mi ga! Toda ne..... sam pojdem k njemu.«

»Pokličem ga!« reče starec.

Na to odide. Toda še poprej, nego pripelje duhovnika, pride Jagjenka.

»Pojdi sem! Veš, kaj se je zgodilo? Za dva dni smo zamudili. Zbišek je bil tukaj.«

Jagjenka pri teh besedah zarudi do ušes; njene noge v tesnih hlačah so jej vidljivo strepetale.

»Bil je tukaj, pa je odšel, a kam!« je vprašala s trepetajočim glasom.

»Pred dvema dnevoma je odšel, a kam — to vé morda duhovnik Kaleb.«

»Pojdiva k njemu!« reče Jagjenka že s krepkim glasom.

Čez nekaj časa pride duhovnik Kaleb, ki si je mislil, da ga Matija kliče radi tega, ker želi poizvedeti nečesa o Jurandu, in ne čakaje vprašanja, reče:

»On še spi.«

»Čul sem, da je bil tu Zbišek!« zakliče Matija.

»Bil je. Pred dvema dnevoma je odšel.«

»Kam?«

»Tega še sam ni vedel. Šel je iskat. Odšel je na žmudsko mejo, kjer razgraja sedaj vojna.«

»Za Boga dragega, pripovedujte, oče, kar veste o njem.«

»Vem samo toliko, kar sem slišal od njega. Bil je v Marburgu in našel je ondi močno podporo, in sicer od mojstrovega brata, ki slovi med Križarji kot prvi vitez. Po njegovi zapovedi je dobil dovoljenje, iskati jo po vseh gradovih.«

»Juranda in Danuško?«

»Da, toda Juranda on ni iskal, ker so mu rekli, da ne živi več.«

»Pripovedujte vse od početka.«

»Tako, samo naj si oddahnem in se nekoliko zavem, ker prihajam iz drugega sveta.«

»Kako to... iz drugega sveta?«

»Iz onega sveta, kamor ni moči dospeti s konjem, kamor pa dospemo z molitvijo. Prihajam od nog Krištusovih, pri katerih sem prosil milosrdja za Juranda.«

»Vi ste prosili čudeža? Ali pa imate to moč?« vpraša Matija jako radoveden.

»Jaz nimam nikake moči, toda ima jo naš Odrešenik, ki more Jurandu vrniti jezik, roko in oči, ako hoče.«

»Ako bi hotel, to se vé, da bi mogel,« odvrne Matija, »dasi to, za kar ste prosili, ni nikaka malenkost.«

Duhovnik Kaleb ni odgovoril, morda ni niti slišal, kajti oči so mu bile nekako nezavestne, in lahko je bilo videti, da je bil še ves zatopljen v molitev.

Zakril si je lice z obema rokama in sedel tako nekaj časa molé. Končno se je stresel, drgnil si z rokami oči in dejal:

»Sedaj me vprašajte.«

»Na kak način si je pridobil zá-se Zbišek sambijskega starosta?«

»On ni več sambijski starosta.«

»Pustimo to! Pazite samo na to, kar vas vprašam, in odgovarjajte mi, kar veste.«

»On si ga je pridobil zá-se na turnirju. Ulrik se rad bori, torej se je boril tudi z Zbiškom, ker je bilo mnogo viteških gostov v Marburgu ter jim je priredil veliki mojster bojne igre. Ulriku je počil jermen na sedlu ter hi ga bil Zbišek lahko vrgel s sedla, toda on tega ni storil, marveč je vrgel sulico na tla in je še pridržal viteza, ko je ta že hotel pasti.«

»Ej! Ali vidiš!« zakliče Matija, obrnivši se k Jagjenki. »S tem se je tudi Ulriku prikupil.«

»Da, s tem se mu je prikupil. Ni se hotel boriti z njim niti z ostrim, niti s topim kopjem. Zbišek mu je pripovedoval o svojem trpljenju, in Ulrik, kateremu je mar viteška čast, se je strašno razsrdil ter odpeljal Zbiška k svojemu bratu, da se mu pritoži o ščitenskih Križarjih. Bog mu to povrni, ker med njimi ni mnogo takih, ki bi ljubili pravico. Zbišek mu je takisto dejal, da mu je tudi gospod de Lorche jako pomagal, katerega ondi radi njegovega rodu in bogastva vsi spoštujejo, in ki je vedno prišel Zbišku v prilog.«

»A kaj je pomagala pritožba in to pričevanje?«

»Pomagala je toliko, da je veliki mojster novemu ščitenskemu komturju zapovedal, naj takoj doloži jeitnike in sužnje v Marburg, ne izvzemši samega Juranda. Gledé Juranda pa je komtur odpisal, da je umrl in da je v Ščitnem v cerkvi pokopan. Druge sužnje je izpustil, in med njimi je bila tudi neka pohabljen deklica, toda Danuške ni bilo.

»Jaz vem to od oroženosca Hlave,« odvrne Matija, »da je Rotgier, katerega je Zbišek ubil, pripovedoval na dvoru kneza Januša o taki deklici. Rekel je,

pobiral pri vseh italijanskih in nemških članih, kateri se niso bili plačali udnine, dotične zneske ter jim vročeval izkaznice. Gospod odbornik Anton Jakoncic, kateri je slučajno to videl in se prepričal iz dotičnega izkaza, da se udnina pobira edino od italijanskih in nemških članov, je šel v društveni urad in je tam od tajnika „Professore“ Huguesa zahteval pojasnila o tem postopanju. Ta pa se je odrežal tako-le: „Io non ho fatto altro che eseguire gli ordini della Presidenza“. To se je godilo 17. t. m. Naslednje jutro med 8. in 9. uro je šel gospod c. kr. naddavkar Fran Gabršček v društveni urad plačat svojo udnino, a ni našel blagajnika, in reklo se mu je, da ga danes ne bode. Pozneje po 9. uri je prišel g. Anton Kozem, župan iz Prvačine, in je hotel plačati udnino za 10 članov svoje županije, in godilo se mu je prav tako. In za njim je hotelo se mnogo drugih — vseh skupaj med 40 in 50 opraviti svojo dolžnost, a izvedeli so, da je blagajnica po predsednikovi odredbi zaprta in da ostane ta dan zaprta.

Po tem takem so se italijanskim članom izkaznice po predsednikovi odredbi tako rekoč vsiljevale, slovenskim članom pa, kateri so prišli prostovoljno, da opravijo svojo dolžnost, se je to „praesidialiter“ zaprečilo z očitnim namenom, da se jim zabrani izvrševanje volilne pravice.

Blagajniku so vsak dan med tednom odkazane uradne ure od 9. predpoludne do 1. popoldne. Če je on zadržan, mora biti drugače preskrbljeno za dotično poslovanje. Na dan volitve, ko se od vseh strani zbirajo člani, je njegova prisotnost v uradu celo neobhodno potrebna; kajti vsak, kdor pride s kmetov v mesto, porabi rad to priliko, bodisi da poravnava svojo udnino, ali da si naroči kmetijskega blaga, ali pa da prevzame in plača naročeno blago. Blagajnik pa je bil na dan volitve zadržan, na predsednikovo povelje, ali kakor je med volitvijo nehoté beseda usla društvenemu tajniku: „Per conchiuso del Comitato ristretto“.

Sam g. predsednik pa je, ko so ga razni člani med volitvijo interpelovali: „Zakaj je danes društvena blagajna zaprta?“ — trdovratno molčal; dokaz, da sam ni mogel opravičiti take naredbe, katere ni bila nič drugega, nego gola volilna zvijača, nedostojna društva, katero nosi častni naslov „cesarsko-kraljevska“ in se nedostojniša predsednika italijansko-slovenskega društva, kateri je ob enem deželni glavar slovensko-italijanske dežele.

Pri volitvi se je zabranilo glasovanje vsem tistim, kateri so se predstavili brez izkaznice, ne gledé na to, ali so že plačali udnino za tekoče leto ali ne, in dasi so imeli

vsi vabilo k volitvi pri sebi in so nekateri celo opravičili s pobotnico opravičeno plačilo in med njimi znani možje, deželni poslanci, udje glavnega odbora kmetijskega društva, dostojanstveniki, kakor n. pr. gospodje prof. Ivan Berbuč, odvetnik dr. Tuma, župnika Blaž Grča in I. Kolavčič, župan podgorški Anton Klancič, c. kr. šolski svetnik Stefan Kriznič, ces. svetnik Fran Vodopivec in dr., katere predsednik sam prav dobro pozna kot društvene člane; — vse to ni nič pomagalo! Brez izkaznice ni smel nihče vložiti svoje glasovnice v urno. Društveni član c. gosp. Frane Klanjšček, vikarij v Goranji Trebuši, pozvan po ekspresnem pismu od strani naših odbornikov, je odšel od doma ob 3. po polnoči, pregalil strmo, s snegom pokrito pot iz Tribuše do Čepovana in se pripeljal potem v Gorico, se predstavil tu volilni komisiji s pobotnico z dne 16. tekočega meseca, katero je prejel poprejšnji dan, ne da bi jej bila priložena tudi izkaznica — ni bil dopuščen k volitvi. Si je li možno misliti se krivičnejše postopanje?

Novi člani, ki so bili sprejeti v seji glavnega odbora dne 14. februarja t. l.: Prvačina občina, Anton Kozem, župan, Jožef Gregorič, Stanič Alojzij, Orel Jožef iz Prvačine in mnogo drugih so bili po § 12. društvenih pravil dolžni plačati udnino za tekoče leto tekom prvih treh mesecev svojega društvenstva. Ta doba pa ni bila potekla še nobednemu izmed njih, dočim so z vzprejemom v društvo zadobili vse pravice pravih članov — in vendar so bili odklonjeni.

Za italijanske člane pa je bilo že drugače preskrbljeno, da so tudi tisti, kateri do dne volitve niso imeli se izkaznice, — da so jo dobili med volitvijo.

Naj povemo en sam slučaj in po njem naj se sodi, kako se je sploh godilo. Predstavil se je volilni komisiji član Benedetto Morpurgo, kateri je plačal udnino, pa ni imel izkaznice. Na dotično vprašanje je odgovoril: „Non la ho, ma la vado cercare“ in je odšel. V tajnikovi uradni sobi je imel tadan vse polno posla znani glavni sotrudnik „Corriere Friulano“ Seppenhoffer; hodil je ven in noter in se ponasal, kakor bi bil v svoji uredniški sobi. Ko je stopil Morpurgo iz dvorane, mu je bil Seppenhoffer takoj na petami. V hišni veži sta nekaj med seboj pošepetala in kmalu potem je stal gosp. Morpurgo zopet pred volilno komisijo oborožen z izkaznico ter je vložil svojo glasovnico v urno. Ta dogodek je vzbudil živalno ogorčenost med našimi prisotnimi člani in vsak si ga je tolmačil po svoje.

Še le, ko so nam zanesljive osebe poročale o pomenkovanju Morpurga s Seppenhofferjem v veži, sodili smo, ne da bi se nam bilo bati kake zmote, kaj se je zgodilo.

Po tem slučaju je tudi lahko soditi, kaj je imel žurnalista Seppenhoffer ta dan opraviti v tajnikovi sobi in koliko takega opravičila je omagal.

Se bi lahko nasteli nekatere nepravilnosti, ki so se godile v škodo in krivico posameznim volilec, toda zasli bi predaleč v podrobnosti, katere ne morejo slednje nič drugega dokazati, nego to, kar smo tu zgoraj že v obilni meri dokazali, da je bila namreč cela volitev z dne 18. t. m. konglomerat samih nepravilnosti in zvijač, kojih vsaka za se, temveč pa celota vseh skupaj tvori ničnost volitve. Omeniti nam je h koncu samo še enega dejstva, katero najjasneje razkriva in osvetljuje skrajno strankarsko stališče, na katero se je pri tej volitvi postavil društveni predsednik, gosp. dr. vitez Alojzij Pajer de Monriva. Zastopal je namreč pet članov in dosledno glasoval petkrat:

1. Za se kot član;
2. kot deželni glavar za italijansko kmetijsko šolo;
3. v isti lastnosti za slovensko kmetijsko šolo;
4. kot predsednik odvetniške zbornice in
5. kot predsednik političnega društva „Unione“.

Prvima dvema glasovoma nimamo nič oporekati, s tretjim oddanim glasom pa je deželni glavar osvedočil svojo nepravilnost, ker je za šolo, katerega reprezentuje kmetijske interese naše deželne strani, glasoval proti nam; z glasovanjem ad 4 je predsednik odvetniške zbornice razodel svojo netaktnost in brezobzirnost, ker je za korporacijo, v katerej so tudi slovenski odvetniki, glasoval v zmislu svoje stranke, in slednjič je, posluzevaje se svoje pravice kot predsednik italijanskega političnega društva „Unione“, javno pritiskal pečat pristranosti na vse svoje postopanje v sporni volitveni zadevi.

Slednjič moramo še posebno naglašati, da predsednik dr. vitez Pajer de Monriva ni imel niti pravice sklicati člane goriškega odseka v volilni zbor, kakor je nima sploh društveno predsedništvo, in to iz naslednjih razlogov:

Po prehodnih določilih zapopadenih koncem § 43. novih društvenih pravil bila je naloga društvenega predsedništva, kakor hitro in v čim večji meri se ustanove novi odseki po določilih zadnjega poglavja istih pravil.

Po § 41. imajo ti odseki pravico voliti člane osrednjega odbora po določilu § 19. Ker imajo pa ti odseki svoje predsedništvo, katero ni identično z društvenim, umevno je samo ob sebi, da ima edino odsekovo predsedništvo pravico, sklicati svoje člane v zbor k volitvi članov osrednjega odbora.

To določilo je dejansko že obveljalo in se izvršilo v naši Furlaniji, kjer so ustanovljeni odseki izvolili svoje zastopnike v osrednjem odboru.

Dosledno se mora izvršiti tudi v našem okraju.

Iz predstoječega je jasno razvidno, da je društveno predsedništvo glede odseka za Gorico in goriško okolico

1. zanemarilo ali morda tudi namenoma opustilo izvršitev prehodnih določil novih društvenih pravil in

2. segnivši v delokrog odseka, ki se ima še ustanoviti, prestopilo meje svojega področja ter s tem očitno kršilo pravila.

Opiraje se na vse navedene razloge, stavimo podpisani odborniki in člani c. kr. kmetijskega društva

predlog:

Visoko c. kr. namestništvo naj blagovoli razveljaviti volitev 7 članov za osrednji odbor c. kr. kmetijskega društva v Gorici, izvršeno dne 18. tek. meseca, in čimbrže odrediti, česar treba, da se osrednji odbor dopolni po določilih §§ 19., 40., 41., 42. in 43. društvenih pravil.

V Gorici, dne 20. aprila 1903.

Anton Jakoncic, dež. poslanec; Anton Klancič, dež. poslanec; Blaž Grča, dež. poslanec; dr. H. Tuma, dež. poslanec; dr. Dragotin Treo, dež. poslanec; dr. Rudolf Gruntar; Leopold Budau, c. kr. dvorni svetnik; Ivan Drufovka, posestnik; dr. Alojzij Franko, odvetnik; dr. A. Pavlica; Andrej Gabršček; Anton Pečenko; Anton Krusič; Fran Gabršček, c. kr. davkar v p.; Josip Musič, posestnik; Ivan Simčič, posestnik; za „Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda v Gorici“, A. Jakoncic, ravnatelj; A. Koren; J. Orel; J. Sušmelj; J. Mozetič; za „Vinarsko in sadjarsko društvo v Prvačini“, Albert Sušmelj, predsednik; V. Gregorič, za občino Prvačino: župan A. Kozem; Jos. Primožič; Jožef Gregorič; Alojzij Stanič; Peter Kerševan; Ivan Kerševan; Rajmund Žnidarčič, za zavarovalnico goveje živine in hranilnico in posojilnico v Renčah; Anton Merljak za občino Renče in Gradišče in za se; Pavel Pahor; Josip Pahor; Franc Hebat; Franc Stepančič; Andrej Merljak; Andrej Perič; Fran Nemec; Anton Šavnik; Ivan Saunig; Janez Nemec; Jožef Vidmar.

Ta pritožba pošlje se obenem slovenskim državnim poslancem, ministerskemu predsedniku dr. Keršnerju in c. kr. kmetijskemu ministerstvu.

Iz klerikalnega sveta.

V „Gorenjcu“ citamo poročilo o falzificirani bilanci posojilnice in hranilnice v Poljanah nad Škofjokolo. Ta denarni zavod stoji na sveti katoliški podlagi. „Gorenjec“ piše: Pred nami ležita računsko zaključka posojilnice in hranilnice v Poljanah nad Škofjo Loko za 5. in 6. upravno leto 1900 in 1901. Upravno leto 1900. zaključuje s saldonom v blagajni K 6757.42. S tem blagajniškim preostankom nadaljevati bi se moralo prihodnje upravno leto 1901, toda naši svedci niso bili zadovoljni s tako majhno

da so jo smatrali za Jurandovo hčerko, in ko mu je kneginja rekla, da so tudi oni sami videli pravo Jurandovo hčerko, jej je odgovoril: „To je resnica, toda mi smo si mislili, da jo je hudobec spremenil.“

„Prav to je pisal tudi komtur velikemu mojstru: da one deklice niso imele v ječi, marveč pod svojim varstvom, ko so jo oteli razbojnikom, kateri so prisegli, da je to spremenjena Jurandova hči.“

„In veliki mojster je to verjel?“

„On sam ni vedel, ali naj verjame ali ne; toda Ulrik se je še bolj razsrdil ter pripravil svojega brata do tega, da so odposlali križarskega uradnika z Zbiškovo v Ščitno, kar se je tudi zgodilo. Dospevši v Ščitno, nista več našla starega komturja, ker je bil že odšel na vojno z Vitoldom na vshod; toda našla sta njegovega namestnika, kateremu je križarski uradnik zapovedal, naj njima odpre vse zapore in podzemeljske ječe. Iskala sta in iskala, toda našla nista ničesar. Povpraševala sta tudi ljudi. Nekdo je dejal, da od duhovnika bi lahko marsikaj poizvedeli, kajti on je razumel nemega rabelja. Toda rabelja je vzel stari komtur s seboj, duhovnik pa je odšel v Kraljevec na nekako duhovniško zborovanje. Oni se ondi pogostoma shajajo in pošiljajo papežu svoje pritožbe o Križarjih, kajti tudi duhovnikom se pod njihovo vlado ne godi dobro...“

„Samo to se mi zdi čudno, da Juranda niso našli, omeni Matija.“

„Ker ga je stari komtur očitno že poprej izpustil. V tem dejanju je bilo gotovo več zlobe, kakor da bi mu bili odsekali glavo. Hoteli so, naj še pred svojo smrtjo pretrpi dokaj več, nego more pretrpeti človek njegovega stanu. Slep, nem in brez desnice! Bojte se Boga! Ni mogel najti poti domu, niti prositi miloščine. Mislili so si, da kje za kakim plotom gladu

umre, ali da kje vtone. Kaj so mu pustili? Ničesar drugega, nego spomin na to, kar je bilo, ter spoznanje lastne bede. In to je muka, hujša nad vse druge!... Morda je sedel tam kje pri cerkvi, ali ob cesti, in Zbišek je šel mimo njega, vendar ga ni spoznal. Mo-goče, da je celo čul Zbiškov glas, pa mu ni mogel ničesar reči. Oh, solze mi branijo dalje govoriti! Bog je storil čudež, da ste ga srečali, in radi tega si mislim, da on stori še več nego to, za kar ga prosijo moja nevredna usta.“

„A kaj vam je še rekel Zbišek? Kam je odšel?“ vpraša Matija.

„Rekel mi je: „Vem, da je bila Danuška v Ščitnem, toda oni so jo odpeljali ali umorili. To je storil stari de Löve, in tako mi pomagaj Bog, da si nočem poprej oddahniti, dokler ga ne najdem.“

„To vam je rekel? Ej, gotovo je odšel h komturjem na vshodu, toda ondi je sedaj vojna.“

„Vedel je, da je ondi vojna, in radi tega se je napotil h knezu Vitoldu. Rekel je, da ž njegovo pomočjo poprej doseže kaj od Križarjev, nego s pomočjo samega kralja.“

„H knezu Vitoldu!“ zakliče Matija ter vstane. Na to se obrne k Jagjenki in reče;

„Ali sedaj vidiš, kaj je pamet? Mar nisem že sam rekel tega? Napovedal sem že poprej, da se napotimo še h knezu Vitoldu.“

„Zbišek se je nadejal,“ spregovori duhovnik Kaleb, „da Vitold krene v Prusijo ter bo ondi jemal pruske gradove.“

„Ako mu bo le dopuščal čas, gotovo on to stori,“ odvrne Matija. „Nū, hvala Bogu, sedaj saj vemo, kje naj iščemo Zbiška.“

„Ali mi moramo takoj odriniti na pot!“ reče Jagjenka.

„Molči!“ jej zakliče Matija. „Otrokom se ne spodobi, da bi nam svetovali.“

Po teh besedah jo je pogledal tako pomenljivo, kakor bi jo hotel opomniti, da ona hoče, da se jo ima za mladeniča, in ko je nekoliko pomislila, je umolknila.

Matija je premišljeval nekaj časa, potem pa je rekel:

„Sedaj gotovo najdemo Zbiška, kajti on se nahaja brez dvoma pri knezu Vitoldu, vsekako pa bi morali še izvedeti, ali je namenjen iskati še kaj drugega po svetu, nego one tri križarske šapelje, katere je obljubil.“

„Ali kako hočete to izvedeti?“ vpraša duhovnik Kaleb.

„Ako bi vedel, da se je oni ščitenski duhovnik že vrnil z zborovanja, bi hotel govoriti z njim,“ odvrne Matija. „Imam pismo od Lichtensteina ter morem varno odpotovati v Ščitno.“

„To ni bilo nikako zborovanje, marveč navadni shod,“ odvrne duhovnik Kaleb, „torej se je oni duhovnik gotovo že davno vrnil.“

„To je dobro. Vse drugo pa prepustite moji glavi. Vzamem s seboj Glavača in dva hlapca s potrebnimi bojnimi konji za vse slučaje ter odrinem.“

„In potem k Zbišku?“ vpraša Jagjenka.

„Dà, potem k Zbišku, toda ti ostaneš med tem tukaj in počakaš, dokler se ne vrnem iz Ščitnega. Mislim, da se ne zamudim dalje, nego dva ali tri dni. Jaz imam trde kosti in se ne vst. šim nikakega napora. Pred vsem drugim pa vas, oče Kaleb, lepo prosim, da mi daste pismo, ker med duhovniki vlada veliko zaupanje.“

(Dalje pride.)

gotovino, postavili so v denarni promet 1. 1901, ne brigajo se za saldo iz prejšnjega leta, novo gotovino K 10.757-98. Od kod so kar čez noč dobili celih K 4000-56 več v blagajno? Vrednost inventarja v letu 1900. izkazuje K 699-91. Prihodnje leto naku-ili so ga za K 29-30 in koncem leta odpisali za K 58-84, moral bi torej znesati K 670-37, bilanca pa izkazuje samo K 529-57. Kam so skrili diferenco K 140-81? Dalje se nahaja med aktivni bilance v letu 1901. postavka: „nepovrnjene preveč izplačane vloge K 180 in nepovrnjene obresti od te K 3-82“ — nasprotno pa čitamo v denarnem prometu: „preveč izplačane vloge K 60“. Kako pač ta dva zneska med seboj diferirata, nam ni možno napraviti jasne slike, ker nam niso njihove knjige na razpolago. V računskem zaključku za l. 1900. znašal je rezervni fond K 7590-50. Prenos istega pa najdemo v prihodnji bilanci tiskanega z zneskom K 7497-54. Kako je bilo to mogoče, da so utajili zopet K 92-96? Ako popravimo inventar za K 140-81 ter znižamo gotovino, ki je bila začetkom leta 1901. previsoka za K 4000-56, med pasivi pa rezervnemu fondu pridenemo onih utajenih K 92-96, ostane nam po odbitku pasiv od aktiv izguba K 3490-46 — ne pa dobiček K 462-25. Poročilo na prvi strani svedoči, da je posojilnica deležna vseh postavnih „olajšav“ ter je član „Gospodarske zveze“ v Ljubljani.

O marnih posojilnicah smo poročali obsirneje svoj čas. Klerikalci so se bili med drugim spravili nad dr. Pikla, takratnega tamkajšnjega odvetnika (sedaj v Postojni), ker se je trudil, da bi rešil posojilnico pogubne zveze s konsumom, v kateri je zalagala hranilnica svoj denar. Klerikalni zlobneži so začeli trositi laži, da je izpodkopaval dr. Pikel kredit in dobro ime posojilnice ter so ga izključili iz ravnateljstva. (Kaj so počeli pri nas z dr. Tumo!) Dr. Pikel je tožil svoje obdolževalce. Po dolgem zavlacanju je prislo do obravnave, pri kateri je dr. Pikel odpustil kazen (klerikalci nikdar ne odpustajo!) proti izjavi, katero so podpisali trije duhovni gospodje ter v kateri so preklicali grde obdolžitve kot neresnice! Ti „politikujoci gospodari“ v črnih suknjah so povsod jednaki in povsod jim je glavno orožje podla ter ne pustite jih k sebi! Ali naprednjaki so predobri. Tu se spominjamo, kako so odpustili znanemu steklemu dervisu v Gorici skrajne lumparije, katere je ugajal pred časom proti jednemu naših denarnih zavodov ter se zadovoljili z nedolžno izjavo, da je potem še lažje na katoliki podlagi dalje lagal in obrekoval v javnosti, in to še vedno dela, seveda brez greha, ker namen posvečuje sredstva!

Škofje se po navadi ne pustijo tožiti, ali ljubljanski škof Bonaventura pa se je pustil. Škofa je tožil njegov bivši vrtnar za izplačilo novoletnega darila v izgovorjenem znesku 30 K in za izplačilo skupila za rože

iz škofovega vrta, vse po dogovoru. Škof ni hotel plačati, vsled česar je prisla vsa reč pred sodnijo. Tje pa je poslal škof za svojega zastopnika svojega brata, in ta se je poravnal s tožiteljem, seveda je moral plačati tudi odvetniške stroške, nekaj nad 50 K. Korajžen mož, ki toži škofa! Škof je mislil najbrže, da se ne osmeli, vložiti proti njemu tožbe; ali vendar se je zgodilo. Ta predrznost!!

V Ljubljani pri frančiškanih imajo nekega patra, ki sliši na ime Sigismund. O tem možu je prisla v javnost vest, kako nekrščansko je krstil nekega nezakonskega otroka. Babici je rekel, naj ga nese v svinjak, ne pa v cerkev, da bi sploh ne smela iti k taki materi, da imajo on take postavbe, da tak otrok nima take duše, kakor drugi ljudje, marveč hudičevo, ker je njegova mati — svinja To pač presega vse meje! Kaj porečejo k temu razne farovski kuharice? Ako bi skilale radi onih patrovih besed kak šoh, bi se Sigismundu najbrže slabo go-dilo! Vera po farjih gor, po farjih dol!

V Dunajskem Novemestu se je vsrila pred kratkim jako zanimiva obravnava. Pred sodnikom je stala 73 letna starka, po imenu Ana Challa, obtožena beračenja. Ta starka ima sina, ki je župnik na jako dobri fari v Meiersdorfu. Ali ta župnik ima tako trdo srce, da je pognal svoje starše, oba stara nad 70 let, čez prag ter sta morala beračiti. Pri obravnavi se je pokazalo, da sta roditelja vse žrtvovala za svojega sina, da se je izsolal, sedaj pa jima tako plačuje. Župnik je rekel pri obravnavi, da je vprašal svojega predstojnika, opata v Heiligenkrenzu, ali je dolžan skrbeti za starše ali ne, in opat mu je odgovoril, da ne. Sodnik pa je bil drugačnega mnjenja, namreč oprostil je ubogo mater, sina duhovnika, s kamnom v prsih namesto srca, pa je poslal k varuški sodniji, katera določi, koliko bo moral plačevati za vzdrževanje svojih staršev. Spoštuj očeta in mater! — Ko smo pisali tiste zgoče „Tutti frutti“, smo bili morali tudi neke omeniti, kako je neki pop vrgel svojo mater skozi vrata! Pa hočejo biti nekateri tako vzvišena bitja in celo polubogovi!

Dopisi.

Pojje pri Rihembergu. Stavno uredništvo! Naš župan Pavlica je kos, ki zna zvižati. Ko je videl, da ga v občini ljudstvo ne mara in ga je pri volitvah, katere so se vršile brez pritiska in denarja, pustilo popolnoma na suhem, je pa napravil sam čez se rekurz, ovrgele volitve, zbiral pri vseh krščanskih ljudeh po Gorici in drugod denar, s katerim je uprizoril nečuvno agitacijo, spravil vse prijatelje s klerikalnimi poslanci vred na delo ter plačeval in lagal pri volilcih drugih občin ter jih tako vzdignil na noge, ker v domači občini vzlic groznemu pitju in žretju njegovih garjencev ni bilo upati na večino. Kar je dostojnih ljudij in

sploh večina ljudstva v občini mu ni sledila in ni hotela za volitve trositi denarja, zato pa je moral za starešine izbrati same „kruljeve in brome“, ki so njega popolnoma vredni in za katere mu gotovo nikdo ne zavi-da. Da se ti njegovi podrepaniki, ki so tudi denar trosili, sedaj nekoliko odskodujejo, dovolil jim je dobri očka, da dobivajo iz obč. blagajne krone za seje ter večje odškodnine za polnine itd. Kaj takega v Rihembergu se ni bilo. Res lepo gospodarstvo! Začeti nam bo treba pač z brezovo metlo!

Polje s štirimi večimi vasmimi tvori tako rekoč najlepši del Rihemberga. Ta kraj je osrečil Pavlica z možem, ki ga dičijo res lepe čednosti in lastnosti. Da ta „podžepan“ pijančuje in kvarta cele noči in celo nla-dino zapeljuje in pohujšuje, nima pobožni Pavlica nič proti temu. Njega in druge enake radi tega ne kaznuje, ker so njegovi stebri. Ta naš poljski zastopnik gori na griču pa ne išče drugega tudi kakor prilike, koga bi tožil ali drugake oškodoval. Nima dovolj na vesti se in se ne keša, da je že vodnjake in lat-nike razdiral, kokosi in dežnike „lovil“, jajca in sir grabil ter še mnogo lepega učinil; še dalje si spleta venec dišečih rožic „osebne časti“...

S takimi možmi in v takih razmerah naša občina nikakor ne more napredovati, temveč mora v gospodarskem in moralnem pogledu hirati in nazadovati. Ljudstvo po-divlja in propada. Tega nam je kriva klerikalna politika, od katere si je sam župan na dobičku. Posledice se bodo sele čez čas poznale in ljudi menda že streznijo.

Čuje se celo, da so nas naši kimovci osrečili z novimi dokladi za cerkev. Ako je to res, potem je pa že mera polna. Ubostvo in dajila na vseh koncih in krajih, vina skoro prodati ne bo mogoče, a zraven si nakladajmo še nove nepotrebne stroške!

Kje so naši voditelji, ki so znali tako mogočno napredno stranko v Rihembergu dvigniti? Na delo!

Naš oče župan je včasih tudi šaliv. Te dni si je baje privoščil celo glavarstvo, kjer da je opravljal napredno stranko in zapretil, da odstavi, če mu isto ne pojde v vseh re-čeh brez ugovora na roko. Baje so mu ve-rovali, zbal se nesreče in ga potolažili. Menda je vendar milostno obljubil, da tedaj ne odstopi... Sancia simplicitas!...

Naše Pojje bo sedaj, ko se dogradi in odpre braniška cesta, res imelo lepo zvezo s Kranjskim. Od druge strani bo pa železnica, katero se menda kmalu prične graditi. Slabe pa imamo druge dovozne poti in tudi Bra-nica proti našim zemljiščem in celo vasem s pogubo. Če pa pridejo kake podpore, pora-bilo se jih bo krog „Frlanice“...

Po prijetni, mehki zimi nastopila je mrzla, spremenljiva pomlad, ki ne kaže do-brega za sadje.

Domače in razne novice.

Gg. naročnike, ki so z naročnino na dolgu, opozarjamo uljudno, da gremo že proti koncu aprila; mi moramo vse izdatke sproti plačevati, zato nam neredno plače-vanje naročnine prizadeva le težave. — Kdor je resničen prijatelj našega lista in naših stremeljenj, bo slusal naš glas ter — redno o plačeval naročnino. Prosimo!

Danes smo dodali zopet 4 strani pri-loge, da smo poleg dveh člankov ponatisnili tudi v celoti pritožbo proti volilnemu švindlu v c. kr. kmetijski družbi. Opozarjamo na to pritožbo, ki je gotovo lepo utemeljena. Ra-dovedni smo, kaj stori na to — vlada.

Opozarjamo gg. člane „Trgovsko-obrtne zadruga“ na letošnji občni zbor, ki bo jutri, v nedeljo, ob 9. uri predpoldne v prostorih „Goriške ljudske posojil-nice“. Letos bodo predloženi računi za sklenjeni prvi odsek in sploh za celo prvo petletje. Vsakdo, ki ima čas, naj pride in se raduje z drugimi prijatelji narodnega na-predka na prekrasnih uspehih tega velevaž-nega našega denarnega zavoda.

Kdaj se je zvezal dr. Gregorčič z Lahi? — Kdo je falot? — V neki polemiki s praško „Politik“ je zapisal „Slovenski Narod“ tudi to-le: „In ko je na Goriskem falitni dr. Gregorčič z zvezo, katero je sklenil z Lahi, zlezal v državni zbor in dež. odbor, je-li „Politik“ tulila proti omenjenemu klerikalnemu politiku tako, kakor tuli dandanes proti nam in napredni stranki?“ — Na to sta se oglasila „Gorica“ in „Prim. List“, kakor vselej, rekoč, da ostane člankar podli falot, dokler ne dokaže, kje, kdaj in kako je dr. Gregorčič sklenil z Lahi kako zvezo.

Mi smo to že dokazali, zato danes samo malo osvežujemo spomin gospodi v ulici Vetturini. Zveza in pogodba med dr. Pajer-jem in vitezom Gredolčičem (žalostnega spo-mina!) gledé na volitve v državni zbor je bila sklenjena v soboto 15. decembra leta 1900. Nad edno uro sta delala načrte in kombinacije ter konečno popolnoma dogovo-rila bojni načrt. Dr. Gredolčič si je bil za-gotovil Pajerjevo pomoč pod težkimi pogoji, katere plačuje slovensko ljudstvo. „Gorica“ je na to bobnala na vse grlo, pijana zmage, da izvolitev v V. kuriji je zagotovljena dr. Gregorčiču. In kaj smo videli na dan 3. jan. 1901? Dr. Pajer je sedel v Lenassijevi pi-sarni ter držal liberalne laske volice v šahu, da niso smeli iti volit, da bi paralizirali iz-dajske glasove (kakor so rekali) iz Furlanije, odlane za dr. Gregorčiča. Pajer je nastopal kot diktator v stranki ter grozil celo, da od-stopi od vsega, ako ga ne bodo poslušali. I, zakaj pa je tako delal? Edino le radi tega, ker sta se zvezala on in don Antonio. In kakšen je ta don Antonio od takrat, t o se vidi v našem dež. zboru in odboru ter tudi v drugi javnosti, kateri je znano vse delo-vanje tega viteza žalostne postave od raz-

Zapiski mladega potnika.

Piša B. V.
(Dalje.)

Kot mladenič je bil prisoten pri neki seji francoskega parlamenta, in dozdevalo se mu je, da so ti ljudje v zbor-nici nekoliko prismuknjeni, da goljufajo same sebe in po vrh pa še svoje volilce na najnesramnejši način. Vsi parlamenti so gnezdo korupcije, podmitljivosti in navadne očitne sleparije, radi tega proč z njimi. Govoril mi je tem-paramentno, misel je sledila misli v logičnem redu. Razvil je načrt ustave, katero si je on izmislil. Vsak stan naj voli svoje zastopnike v zbor, kateri pa nima postavodajalne moči, ampak le pravico zavračati ali potrjevati dejanja eksekutive. Vsa moč naj bode v rokah vladarja, on edino naj bode odgovoren. Zakonov ne sme nikdo prenameriti, ostati mo-rajo, kakoršni so, na veke. Prijel sem se za glavo. »Kdo pa nam more dati take zakone?« Samo tak državnik, kakoršen je bil Cezar, bi imel dovolj zmoglosti dovršiti tako večno delo. Nekaj analognega najdemo že v sv. pismu starega zakona. Mojzove postave so morale ostati nespremenjene, in na smrt je bil obsojen, kdor je hotel rušiti zakon. In ravno ti zakoni so zakrivali oni strašni upadek židovskega verskega življenja ob nastopu Kristovem. To so bili moji ugovori. Nespametno je pač trditi, da razvitek, evolucija ne ekzistuje. Ako pa zakona evolucije ne zanikamo, je narav-nost izključeno, da bi iste oblike državnega življenja, isti zakoni zamogli zadostovati narodom na veke. Zdrave nove narodne sile bi raztreščile pretesno posodo. Gorje onemu, ki bi si upal ustaviti z drzno roko kolo časa, kajti ono ga neusmiljeno pomandira. Konečno sem začel še zagovarjati toli psovani parlamentarizem, rekoč, da more biti taka državna uprava največjega pomena in važnosti za narod, ki je dosegel neko višjo stopnjo politične vzgoje in zrelosti. Zaničljivo se mi je nasmehnil monsignore. Politična vzgoja

in zrelost, to sta dva fantoma, ki vznemirjata edinole sanjače.

Izvošček s šantavim konjem me je peljal skozi pusta predmestja, kakoršna ima menda le Rim, na Apijsko cesto. Tu pa tam se beli kaka skromna vila. Ogledal sem si gro-bove Scipijonov. Pripogniti sem se moral, da sem vstopil v te podzemse jame, katere imajo toliko podobnosti s ka-takombami. Tu so počivali visoko nadarjeni državniki iz one rodbine, katera je posegala z močno roko v zgodovino Rima. Brez Scipijonov si ne moremo misliti zgodovine več-nega mesta. Spominjal sem se teh sijajnih državnikov, njihov krutih političnih bojov in njihov duševnega in telesnega na-pora v prid mestu ali v korist in slavo svoje rodbine. Temno in vlažno je v teh jamah, barbarski osvajalci so oskrnili te grobove, in le kratki napisi pričajo o teh možeh, ki so bili prepričani, da so njih zasluge ravno radi tega velike, ker so jim someščani nehvaležni in zavidni. Ginjen stoji oni, kateremu ni prikrita smisel teh suhoparnih besed, pred temi ploščami ob svitu tanke sveče. Skromna in majhna je cervika: »Quo vadis«. Sredi cervke je še ostanek stare Apijske ceste iz velikih črnih kamenitih plošč; kaže se nam odtisek Kristove noge. Peter je hotel pobegniti iz Rima, prikazal se mu je Krist na cesti. In Peter ga je vprašal: »Domine, quo vadis?« Krist mu je pa odgovoril: »Venio iterum crucifigi«. Pod nami, pod Apijsko cesto, se raztezajo katakombe. Via Appia je cesta grobov, ob njej se nahajajo poganski grobovi, pod njo pa krščanski. Smrt je vsemogočna kraljica ob tej poti.

Neizrekljivo lepa je bila misel starih Rimljanov, da so edino mrtvi pradedi vredni, da sprejemajo tujce pred mestnimi vrati. Nagrobni spomeniki mrtvih državnikov, vojaških do-stojanstvenikov in neštevil drugih zaslužnih meščanov so pozdravljali že daleč pred mestnimi vrati odposlanec in zastopnike tujih narodov, ki so prihajali v Rim iz vseh delov sveta. Neizmerno je moralo biti spoštovanje teh pot-

nikov pred Rimljani, kateri sprejemajo na tak način tujca. Ti grobovi so bodrili rimske armade, katere so korakale po teh ploščah v boj v provincijo. Kedar so se vračale zma-goslavne čete, spremenila se je ta cesta smrti v triumfalno cesto. Ednolična kampanja obdaja Apijsko cesto, zrak je nevaren človeškemu zdravju, malarija grozi v teh predelih prebivalcem. Polurazpadli spomeniki ob cesti, ostanke rim-skega vodovoda, ta dolga tu pa tam pretrgana vrsta rdeč-kastih svodov, črede koz in ovac, za nami pa večni Rim s svojimi cerkvami in bazilikami, to je s kratkimi besedami nepopolen popis Apijske ceste.

Velikonočni ponedeljek je bil. Božansko lep je oni prizor v Goethejevem Faustu, ko se zabavajo meščani, kmetje, rokodelci, dijaki in mlade devojke pred mestnimi vrati na velikonočnem sprehodu. Ta prizor slika pravo pristno življenje, drug drugemu nagaja, vse je židane volje; pre-lestna spomlad je oživila vso naravo in se vgnezdila v srčih mladine, katera raja pod lipo.

Vse hoče živeti, se radovati in delati, sočno in bujno je življenje, sveža je kri, katera polje v žilah teh ljudi. Na-rava je vstala, Krist je vstal, oni sami so vstali, in dasi jih bodo zopet premagale človeške slabosti, vendar čutijo v sebi, da so na dan vstajenja boljši ljudje, nego so bili prej. Drugače je pa tu sredi te nekropole, tega otožnega mesta mrtvih. Duša nam ostaja pusta in prazna. Te razvaline krog nas, ti grobovi, nas ne morejo navdajati z veseljem do živ-ljenja in odrešujočega dela. Smrt kraljuje tu. Mrtvi so Rim-ljani, poganski osvajalci sveta ob cesti, mrtvi kristjani pod cesto. Tam pod zemljo je kraljevala misel pasivnega samo-zatajevanja in askeze, nad zemljo grandiozna misel o sve-tovni rimski državi. Genij smrti frfota nad Apijsko cesto, ali njegove peruti ne pripilhljajo sveže, čiste sape, katera bi človeku širila prsi in ga navdajala s pogumom v dosego večjih, višjih smotrov in činov. Mrtve so vse te neštete ge-

kola dalje. — Tako! Sedaj smo povedali zopet enkrat, kdaj se je zvezal don Antonio s Pajerjem; rešeno pa je s tem ob enem tudi vprašanje, kdo je falot!

Biljenski kurat Rojec nam piše:

1. Ni res, da sem bivšega starega organista spravil ob službo organista — res je pa, da se je tej službi sam odpovedal;

2. Ni res, da sem zamahnil po zraku s svojo posvečeno roko ter udaril fanta po licu, da je bilo kaj — res je pa, da nisem fanta prav nič udaril.

V Biljah, dne 19. aprila 1903.

Ivan Rojec, kurat.

Opomba uredništva. — Danes nimamo prostora za primeren komentar smelemu zanikanju kurata Rojca, pride pa prihodnje.

Deželni odbor razglasa: Oddaja se naprava pohištva, ki je potrebno za opremljenje urad v deželnega hipotečnega zavoda.

Vabijo se izdelovalci pohištva, ki se nameravajo potezati za napravo teh izdelkov, da vložijo svoje ponudbe deželnemu odboru do 30. t. m. ter naj določijo cene in dobo, kedaj jim bode mogote to pohištvo izročiti.

Podrobna pojasnila o kakovosti in množini potrebnega pohištva in dotičnega dela se razvidijo pri deželnem stavbinskem uradu.

„Corriere“ piše skrajno nesramno o Slovencih gledé na zadnje volitve v c. kr. kmetijsko družbo. Pravi celo, da Slovenci bi samo volili in delali zgago, plačati pa noče nihče! In po taki obdolžitvi je priobčil članek z naslovom „Il perchè delle violenze slovene nelle elezioni agrarie“. Kako stoji vsa reč v istini, o tem govori jasno protest, no, za tisti „perchè“ se pa že še pomenimo, g. dež. glavar!

Razpis 4 prostorov za bolne dečke v svrhu brezplačnega zdravljenja v Gradežu. — Deželni odbor razglasa: Razpisujejo se 4 prostori, ustanovljeni od vis. deželnega zbora v spomin ranjega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coronini za brezplačno zdravljenje v prvi morski kopelji v Gradežu štirih ubogih skrofuloznih ali rakitčnih dečkov, oziroma deklic te dežele za letošnjo dobo kopelj.

Prosnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinskega zastopstva, s spričevalom o cepljenji koz in spričevalom pristojnosti prosilcev v kako občino Goriske in Gradiške, kakor tudi s spričevalom ubostva in zdravniškim spričevalom boleznih prosilcev, naj se vlagajo pri deželnem odboru do 15. maja t. l.

Hudournika Lokavšček in Grajšček.

Pisejo nam iz Ajdovščine: Skrajni čas je, da se vendar enkrat kaj ukrene gledé reguliranja tukajšnjih jako nevarnih hudournikov, posebno Lokavščeka in Grajščka. — Pri prvem, kateri je že več let zavstavljal promet na najživahnem delu državne ceste med Ajdovščino in Cesto in ob kolikaj večjem nalivu nevarno poplavljal Ajdovščino, se je

pricelo že lansko leto z začasno regulacijo, in upati je, da se v kratkem dovrši hvaležno delo, ter bode vsaj za dogledne čase odvrnena vsaj večja nevarnost. — Gledé Grajščka se pa sliši, da so pri lokavškem županstvu razpoloženi načrti, iz kojih je razvidno, da se misli isti speljati v lokavškovo strugo. Baj se ima že 27. t. m. vršiti ogled ter v kratkem pričeti z delom. — Ako se to uremisi, — kar upamo, da ne! — potem bosta oba hudournika res jako po ceni regulirana, ali tako, da se sedanje poplave in nevarnosti, oziroma porušenje Ajdovščine in Šturij, še pospeši in prebivalce otrova. Znano je, da je Grajščkova voda nepitna in zdravju škodljiva; saj je že veliko živine, posebno ovac, po tej vodi obolelo. Minolo poletje je obolelo več ljudi radi uživanja Jouskove vode, v kojoj je bil začasno navrnen Grajšček radi obrambenih del na Slanem blatu.

Slavnim tozadevnim višjim oblastim bi moralo biti dobro znano, da prebivalci Ajdovščine in deloma Šturij so se vedno prisiljeni uživati Hubljevo vodo pomešano z Lokavščekom; saj že leta in leta zaman moldujejo po dobrem vodovodu. No, in zdaj naj se še ta voda otrova z Grajščekom! — Li mislite, da imajo Ajdovci boljše želodce od Lokavčanov?

Jako značilno je, da se je o namerovani regulaciji in že omenjenem ogledu obvestilo le občini Lokavec in Križ; a najbolj prizadeti občini Ajdovščino in Šturje pa popolnoma prezrlo. Vedite, da se Ajdovci temu upremo!

Kje je plačilo za razlaščena zemljišča za Vipavsko železnico? Pisejo nam z Vipavskega: Že dve leti je minulo, od kar se je razlaščalo zemljišče za Vipavsko železnico, in to vsled strogega odloka slav. namestništva, s kojim je bilo naznanjeno ter strogo zaukazano dotičnim posestnikom, kaj in koliko morajo radi ali neradi odstopiti v prilog zgraditeljem Vipavske železnice gosp. Klemenciewicz & Demuthu. Do danes pa je dolično zemljišče po ogromni večini še neizplačano, kakor tudi razne druge poskodbne.

Ubogi kmet, lepo ubogaj, plačaj davke, akoprav ne vživaš, in potakaj da se tujec z obresti tvojega denarja odebeli! Ako zineš — gorje!

Več prizadetih.

Delavski praznik 1. dan maja. — Kakor lani, nameravajo tukajšnji delavci tudi letos proslaviti 1. dan maja kot delavski praznik z odhodom po mestu dop., primerim govornikom ter pop. z veselico, katero hočejo prirediti v Velodromu. Potegujejo se pri gospodarjih, da bi imeli na dan 1. maja prosto celi dan.

Tele z 8 nogami je poslal g. Rot iz Žage pri Bovecu za tuk. deželni muzej.

Trasiranje železnice. — Konsorcij za napeljavo železnice v Idrijo oddal je trasiranje proge trvdki Stern & Hafferl na Dunaju. Z delom se je pričelo dne 9. t. m. na Vrhniki. Proga se namerava izpeljati od Vrhnike proti Podlipi, Sv. Jošt, Smrečje, Rovte, Ceste,

v Hotedersko, od tam vspešno ob cesti do Godoviča in nad desnim bregom Zale v Idrijo. Konsorcij je nameraval izpeljati železnico čez Ziri, toda inženirji, ki so tudi to progo proučili, so se izrekli, da bi bila železnica čez Ziri neprimerno dražja in tudi obrat tam bi se vsled večjih strmin, katere bi morala železnica premagati, izdatno podražil. Vsled tega se je morala ta misel opustiti in ostati pri prvotnem načrtu. Dolžina te proge bode znašala 43 km. Stroški za napravo generalnega načrta so proračunjeni na okroglo 15000 kron. Ako bode vreme ugodno, se presele inženirji že sredi maja s svojo pisarno v Idrijo, kjer se bode potem delo nadaljevalo. Do konca avgusta bode načrti izdelani in v jeseni se lahko še izvrši revizija trase. Ako izteče vse povoljno, se lahko nadjamo, da se nam že v kratkem izpolnijo naše najsrčneje želje. Obširnejše poročilo nam je obljubljeno, kakor hitro bode pelo nekoliko napredovalo. »Jednakop.«

Bralno društvo „Narodni dom“ v Škrblju priredi v nedeljo dne 3. maja 1903. na okrašenem dvorišču gosp. Ivana Adamiča veselico s tem-le vspešnim: 1. Pozdrav predsednika. 2. Volarič: „Pomlad“, poje domači „mešan zbor“. 3. „Slovenska himna“, svira godba iz Prvatič. 4. Pl. Zajec: „Zrinsko-Frankopanka“, domači možki zbor. 5. Broš: „Na obalah jadranskega mora“ izvaja tamburaški zbor iz Komna. 6. Sattner: „Na planini“ domači možki zbor. 7. „Jadransko morje“, (svira godba iz Prvatič). 8. Broš: „Slava Slovincem“, tamburaški zbor. 9. „Vesela družba“, poje mešani zbor. 10. „U boj!“ svira godba. 11. Veseloigra: „Pri puščavniku“ v enem dejanju. 12. „Ples“; vsaki plesni komad 20 v. Pričetek veselice je točno ob 3¹/₂ popoldne. — Vstopnica k veselici 40 v. Sedež I. vrste 80 v; sedež II. vrste 60 v. V slučaju slabega vremena se veselica odloži na prihodnjo nedeljo.

Nadejamo se, da se prva veselica našega bralnega društva „Narodni dom“ sponeše prav dobro, ter pričakujemo in za jedno najuljudnejše vabimo naše rojake iz vseh bližnjih vasij in občin, da nas počaste v obilnem številu s svojim prihodom. K obilni udeležbi najuljudnejše vabi — odbor.

Klub klicorjev nabral je v gostilni pri Fonu na Solkanski cesti za sokolsko zastavo K 2-20.

Pevsko in bralno društvo v Št. Andrežu vabi na občni zbor v nedeljo dne 26. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v dvorani gosp. Petra Lutmana. Vspešno po pravilih.

Odprti lekarni. — Jutri pop. bosta odprti v Gorici lekarni: Cristofolletti-Kürner.

Slovenske gledališke predstave v Gorici. — Člani slovenskega gledališča v Ljubljani nameravajo prirediti prihodnji teden par predstav v čitalnični dvorani v Gorici. To bi utegnili biti že v torek ali sredo. — Opozorjamo na to naše rojake v mestu in okolici, da prihite v obilem številu, ako dobe pravočasno posebno naznanilo. Takih prilik smo imeli še malo v Gorici, izkoristimo torej to, ki se nam zdaj ponuja.

Vabilo na redni občni zbor „Hranilnice in posojilnice“ v Renčah, ki bo dne 10. maja ob 3. popoldne v prostorih g. Žnidarčiča s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Potrjenje računa za l.

1902. 3. Volitev: a) načelstva, b) začunkega pregledovalca in namestnika. 4. Slučajnosti. V Renčah, dne 23. aprila 1903.

Načelstvo.

Droblj. — Anton Šuligoj iz Kanala je poslal 57-letnega Jos. Strgarja iz Podlake v Gorico z 9 volovi za g. Fogarja. Strgar pa je hotel jednega izmed teh volov prodati, ali pri kupčiji ga je zmotil redar, ki je odredil, da so sli voli k Fogarju, Strgar pa v luknjo. — Po Gorici se vlačita dve mladi žensčeti Spanger in Agler, ki sta sedaj v zaporih, sedaj v bolnišnici; te dni sta bili za spremembo v bolnišnici, ali nekega jutra sta jo odkurili, ne da bi vedel kdo, kaj in kako. Čudno! — Te dni je vlek star konjič po Kapucinski ulici neki pošni voz. Uboga žival je vlekla in vlekla, slednjič pa je telebila na tla ter se poskodovala. Mučenje živali se opaža pogostoma tudi na cesti proti Soškemu mostu, kjer omahujejo živali pod težo strašno obloženih vozov. — Neki orožnik iz Sempasa je sel te dni v Črniče. Na poti je našel kozliča z odsekano glavo. To je pripovedoval v Črničah ter dostavil, da se mu je zdelo, kakor da bi bil videl mrtvega novorojenčka z odsekano glavo. Ženski jeziki so zagibali, in v Gorico se je prinesla vest, da so pri Ajševici našli novorojenčka z odsekano glavo. Čitali smo jo tudi v nekem tuk. listu. Tako je kozlič postal otrok! — V vilo Amalia v ulici Orzoni se bili te dni po noči udri tatovi z vrta. Polomili so nekaj mobilij, izpili botiljko dobrega vina, potem pa so jo popihali. Škoda mala. — 18-letni Štefan Komel z Grčine je prišel v tukašnjo bolnišnico, ranjen na kolenu. Pravi, da ga je ranil neki vojak brez povoda! — Pred kratkim so bili udri tatovi tudi v vilo Ceconijev na Solkanski cesti ter so tam polomili in pobili razne reči v vrednosti 600 K. — V ponedeljek ponoči sta pila neki Komavli in Culot iz Dolge ulice v gostilni na Rafutu. Ker sta se preveč napila in začela razgajati, sta prišla redarja Vodopivec in Jerkič ter jih odstranila iz gostilne. Ta dva sta šla v družbi z drugimi, ali kmalu sta hotela iti nazaj v gostilno. Ker sta se uprila ukazu redarjev, sta ju aretirala. Tu sta se pa oba branila, suvala in tepla okoli sebe, da sta jih le s težavo privlekla v ulico Vetturini. Culotu se je posrečilo ubežati, Kom. pa so spravili s silo v luknjo. Cuk. se je javil drugo jutro sam na policiji; peljal so ga seveda takoj za Kom. Redarja sta ranjena na obrazu, vratu ter še drugodi po telesu. — V sredo po noči so pili v ulici Alvarez neki Tržčan Volpato C. in še drugi. Volpato je menil, že malo opit, da mu je zmanjkalo iz žepa 60 K ter je dolžil blizu sedečega Calligarisa, da mu jih je ukradel. Udaril ga je celo z vrčkom ter odšel. Na poti je pa našel v žepu denar ter šel nazaj, opravičil se. Potem so še pili skupaj tuintam, ko so pa sli po ulici Morrelli, je Calligaris sunil z nožem Volpata v vrat tako nevarno, da je ves krvavel, ter zbežal. Prijeli so ga pozneje v neki kavarni.

neracije, pozabljeni njih dela in njih trud. Velikanoč sredi teh grobov je Velika noč brez vstajenja in spasa.

Zmračilo se je, izvošček me je peljal na forum. Obiskal sem mamertinsko ječo. Jetnike so spuščali po vrhvi skozi luknjo navzdol. Tu je gladu končal Jugurta, tu so čakali na sklep senata pristaši zarotnika Katiline. Kaže se tudi steber, na katerega sta bila privezana sv. Peter in Pavel. Pravi, da se je čudež dogodil. Začela je iz gole stene voda curljati, ko sta hotela krstiti druge jetnike. Vse fizično trpljenje jima ni strlo trdne volje in vere v Kristove nauke. In pri spominu na ta dva Galilejca pozabil sem na vse one politične zločince, kateri so se kajali v tej strašni ječi svojih prestopkov.

Edna misel nas posebno prešinja, kadar hodimo po foru, in to je ona stara banalna misel, da na svetu vse pogine in ponikne nazaj v zemljo, da se mora stara kultura umakniti novi, stara generacija, staro pleme, novi, mladi generaciji. Priprosta, neoriginalna je ta misel, in vendar je največjega pomena za onega, kateri hoče iz tega dejstva izvajati razne sklepe in zaključke.

Na foru bolje, nego za pisalno mizo med štirimi stenami biblioteke, je mogoče premišljevati o plemenih, katera so izginila, in o onih, katera ginevajo. Ponosni, objestni in oblastni Rimljani, vladarji vsega sveta, posvetujoči se in sklepajoči tu na foru, niso mogli kljubovati večnemu zakonu, ki veleval, da se vse, kar je staro, umakne novemu mlademu. O vzrokih dekadence Rimljanov niso vsi ednega in istega mnenja. Nekateri pripisujejo konečni pogin rimskega plemena edino le njegovi skrajni popačenosti in razuzdanosti, slabim vladarjem in občini gnilobi vseh plasti prebivalstva. Drugi pa trdijo, da se je rimska kri preveč pomešala z barbarsko, in da je država radi tega razpala, ker ni bilo več pristnih, čistokrvnih Rimljanov. Gobineau je istega mnenja ter pravi, da imajo veliki narodi, kadar poginejo, v sebi le neznamen del krvi pradedov. Ker pa nimajo v sebi več iste

krvi, tudi nimajo več istih zmožnosti. Naj že obvelja prvo ali drugo mnenje, dejstvo je, da se rimski narod ni mogel ubraniti mlajših tekmecev. In evo! Germani so prihruli v Italijo. Germanska kri se je mešala z romansko in posledica tega večstoletnega procesa je bil italijanski preporod. Prez priliva sveže mlade krvi se severno italijansko pleme ne bi nikdar povzpelo do kulturnega razvitka quattrocinta in cinquecenta. Na jugu pa, kjer je še vedno prevladovala grško italitsko pleme, se skoro nikdo ni izkazal na polju prosvete, severna Italija edino le je bila domovina premnogih veleumov. Odslej se pa opaža velik upadek, katerega ni mogoče več zadržati. Germanska kri je izginila, pleme je izčrpano. Pojavila se je degeneracija. Še drug pripomoček imamo, razlagati si degeneracijo celih narodov, ustvarila nam je moderna sociologija. Živčevje plemen, njih fizična in duševna konstitucija otrpne in oslabi vsled velikanskega truda v boju in delu za novo civilizacijo. Duševno delo in telesno napenjanje plemena, katero stoji na vrhuncu kulturnega razvitka, izčrpa vse sile, degeneracija je pred vrati. Romanski narodi so že na tej poti, Španci popolnoma, Italijani skoro povsem in Francozi edino le se lahko sklicujejo, da je mnogo neromanske krvi v njih žilah, kar nekoliko zavira dekadenco. Površni opazovalec menda meni, da je vsa ta hipoteza ničevna, ker se znaki upadka ne kažejo posebno jasno na telesnih svojstvih.

Roman je dobrorejen, široke postave in krepkih prsi. Dobro, ali vsa ta telesna svojstva pridejo samo mimogrede v poštev. Zopet pravi Gobineau: »V notranjščini socialnega telesa je vzrok njegovega pogina«. Mislimo si bolnika, ki leži na smrtni postelji. Zdravnik ve dobro, da okrevale v slučaju, da sam veruje v svoje telesne moči in nikakor ne obupava. Dekadentni narodi ne verujejo več v svoje lastne sile, oni nimajo nikakih nadej, nikakih smotrov več. Ti glavni vzroki, ta duševna izčrpanost se pridruži še telesni degeneraciji, katera ostaja skrita površnemu opazovalcu, se

pa na mah odkrije poznavalcu statističnih podatkov in prijatelju temeljitejšega razmotrivanja. Nevešč opazovalec bi menil, da je zjedinjena Italija protidokaz, ali on se moti. Da, ravno na severu, kjer je prevladovalo v bistvu neromansko pleme, se je začelo celo gibanje, ali Italijani sami so bili preslabi, da bi si mogli izvojevati združeno državo. Drugi činitelji so bili merodajni, sreča jim je bila izvanredno naklonjena. Nikakor ni ustvarila zjedinjene Italije neka notranja sila in moč celotnega naroda, ampak tujci s tujimi armadami. Usoda je učinila, da se Avstrija ni mogla uspešneje braniti in pokončati vsako stremljenje proti njej. In da je postal Rim prestolnica narodne države, to je zasluga Nemcev, kateri so zmagali pri Sedanu. Moderni Rim pa, ta poslednji stvor romanstva, se pač ne more primerjati niti z antičnim Rimom, niti z Rimom preporoda, niti z Rimom katoliške cerkve. Ta moderni italijanski Rim je najbornejši, najneznatejši izmed vseh, in pečat dekadence mu je vtisnjen v čelo.

Machiavelli je pogrešal vseh onih pripomočkov, katere nudi dandanes veda razmotrivačemu in mislečemu duhu, in vendar je že pred štirimi vekmi razglasil, da se morajo Italijani in Španci umakniti drugim narodom. Čudno je, da se je posluževal istih izrazov, primerjal je staro pleme mlademu zdravemu plemenu. Skoro neverjetna in frapantna je dalekovidnost firentinskega državnega sekretarja. Najlepši dokaz, da trditev v propadanju romanskih plemen ni izmišljena in brez temelja in znanstvene podlage, je ono mnenje največjega državnika preporoda, kateri pač ni sanjal niti o kakem pangermanizmu ali slavjanofilstvu, ampak kateri je nepristransko presojal v notranjščini narodnega telesa delujoče sile, in uvaževal vse, kar je svedočilo o primanjlovanju svežih sil in vrlin. Ako se priključimo mnenju tega misleca in praktičnega državnika, odvaditi se moramo imenovati fantom in frazersko deklamacijo to, kar je bilo njemu jasno in naravno.

Kakor se vidi, ponočne slike iz Gorice so jako imenitne!

Dobro svet. — Kdor si želi lepo trato narediti, temu priporočamo, da si naroči od c. in kr. dvorne trgovine za semena Edmund Mauthner v Budimpešti travno mešano seme „Promenadnega ali Marjetinega otroka“. Že 29 let pošilja Mauthner za krasne nasade v Budimpešti in Marjetinem otoku ta travna semena.

Krasno in imenitno letovišče. Postaja juž. železnice: Poličane, oddaljen 6 ur od Dunaja. Letna doba: maj — september.

Zdravilni kraj

Rogatec-Slatina

„Biser zelene Štajerske!“

Obisk v letu 1909: 3100 (največje menom, bolečinam v meštevilo odkar obstoji). Hurlju. Razširjeni nasadi, veliki listnati in iglati gozdi. — 3 ve-like kopelji za gorko, mrzlo in mineralno kopelj. Zdravljenje z mlekom, srotko in kefirom. Najizbranejši kopalski orkester. Športne igre. Raznovrstno družabno življenje. Brošure in prospekte daje

Vodstvo.

Razgled po svetu.

Mestne volitve v Trstu. — G. urednik Ante Jakič je obelodanil glede na svojo kandidaturu tako-le odstopno izjavo: Volilcem III. okoličani. okraja! Na starih volilnih shodih ste me jednoglasno in lastnovoljno proglasili kandidatom za predstoječe občinske volitve, ne da bi se Vam bil jaz ponujal, kakor Vam je to znano. Proti tej kandidaturi, proglašeni brez sodelovanja političnega društva „Edinost“, se je poslednje uprlo ter izrazilo željo, da se Vi volilci podvržete disciplini. O proglašenju moje kandidature dali smo si častno besedo, da ostanemo verni eden drugemu. Ko ste pa videli, da se politično društvo protivi moji kandidaturi, ter da bi se znala vsled tega rušiti disciplina, vsled česar bi nastala nevarnost, da prodre italijanski kandidat, prosili ste me, naj Vas odvežem od dane mi besede. Vrh tega mi je še od spoštovanega istrskega hrvatskega rodoljuba, dra Matka Laginje, došla naslednja brzojavka: „Disciplina slovenske stranke zahteva, da se takrat odrečete kandidaturi. Vasi volilci, ako jim izrazite to mojo dobro premišljeno željo, gotovo privole v to“. Ozirom na vse to in ker mi je v prvi vrsti na tem, da narodna stvar ne trpi skode vsled nastalega nesporazumljenja v lastni stranki, izjavljam, da Vas, častiti volilci, odvezujem od dane mi besede ter Vam priporočam, da složno volite kandidate, katerega ste dogovorjeno s političnim društvom „Edinost“ proglasili na včerajšnjem shodu na Ferdeniču v osebi g. dr. Gustava Gregorina, odvetnika v Trstu. Zahvaljujem se Vam o tej priliki za skazano mi zaupanje.

V Trstu, dne 20. aprila 1903.

Ante Jakič.

Izjava pol. društva „Ed.“ na to se glasi: Z iskrenim zadovoljstvom jemljemo na znanje gornjo izjavo g. Jakiča, kateri je s svojim požrtvovalnim korakom pokazal, da mu je v prvi vrsti na srcu narodna korist, ki je podredil svojo osebo in s čemer je dal volilcem izgled narodne discipline. Na volilcih je sedaj, da slede temu vzgledu in oddajo složno svoje glasove na včerajšnjem shodu postavljenemu kandidatu. Prosimo hrvatske in slovenske novine, posebno pa one, ki so se neugodno izrazile o tem vprašanju, naj gornjo izjavo vzamejo na znanje in priobčijo.

V „Edinosti“ od četrtka pa smo čitali izjavo bivšega slov. mestnega svetovaleca in dež. posl. g. Fr. Dollenza, skatero umika svojo kandidaturu, da se prepreči cepljenje slovenskih glasov, ter priporoča kandidata posl. dr. „Ed.“ S tem je torej ovrženo očitanje g. Dollenza, da hoče nastopiti kot kandidat „Patrie“.

Okoličanski volilci bodo volili jutri od 9. ure do 12. op. Kandidatje so: I. vol. okraj: Anton Sarcin-Dreac pok. Mat., trgovec v Škedenju; II. vol. okraj: dr. Otokar Rybář, odvetnik; III. vol. okraj: dr. Gustav Gregorin, odvetnik; IV. vol. okraj: Ivan Gerdol, c. kr. poštni oficijal; V. vol. okraj: Ivan Goriup, posestnik na Opčinah; VI. vol. okraj: dr. Edvard Slavik, odvetnik.

Državni abor je imel v torek zopet sejo. Posl. Daszynski je govoril obširno o neki zapuščeni nekega pok. Tuczyaskega ter prijemal grofa Pininskega. Körber mu je odgovarjal, da vsled dolžitve glede nekorektnosti sodnih oblastij v tej reči so izmislije. Sprejela je zbornica predlog posl. soc. odseka, da je določiti nedeljski počitek v predilnicah na 36 ur, ob praznikih na 24 in tudi predlog gosp. pol. odseka, da se da konzulatom obširneje protekcijo nad izseljenci ter se pridodajo diplomatičnim zastopstvom tehnični, trgovinski in poljedelski agenti. Prih. seja bo 28. t. m. Na dnevnem redu bo med drugim. poročilo o odpravi službenih kavcij drž. uradnikov.

Na Hrvatskem je vzdramila ogerska ožabnost in brezobzirnost hrvatske duhove na odpor. Demonstracije proti zatrateljem so na dnevnem redu. V Zagrebu aretirajo ljudi, kdor se jim zdi le količak sumljiv. Aretirana sta tudi člana uredništva „Obzora“ prof. Pasarić in dr. Heimerl. Aretirali so tudi odvetn. koncipijenta dr. Mazzuro. Pasarić in Heimerl. sta tožena zločina kaljenja javnega miru.

Socijalistični državnozbornski poslanci so sklenili obstruirati reformo zborničnega poslovnika. Ker bi d. bili na svojo stran še kaj drugih poslancev, je hrččas gotovo, da zbornica ne bo mogla izvesti reforme zborničnega poslovnika, po kateri bi bila popolno onemogočena obstrukcija od strani manjših strank.

Napulj.

Prav polagoma, brez vsake naglice, sem si ogledal Rim. Brez smotra sem hodil včas po rimskih predmestjih. Vsakokrat sem videl kaj novega, sedaj kako novo cerkev, sedaj kako zbirko, tu kako staro soho, tam zopet kak zanimiv prizorček iz življenja vročerkvinih Rimljanov. Tudi ako je kdo celo življenje v Rimu, se ne more ponašati, da je videl, da pozna cel Rim. Prebival sem v tem mestu dalje časa, nego bivajo navadni potniki, in vendar sem odšel z zavestjo, da nisem videl vsega. In to prepričanje, da človek še ni vsega izčrpal, da ga čaka prihodnjič mnogo več užitka, mora vsakegar vzradočati. Fontana dei Trevi ima čudotvorno lastnost, da vabijo vodne vile onega, ki pije to vodo, vedno nazaj v Rim. Lepa je ta bajka in Nemci posebno verujejo v njo. Nekoliko entuzijastičnih Nemcev je nekega dne hotelo ravno tam zajemati vode. Ti možakarji pa so bili zelo previdni, in so vprašali izvoščeka, je li voda tudi dobra ali ne. Ta pa se jim je odrezal, da je še ni poskusil. Tudi jaz ne bi mogel povedati tem nemškim junakom, kaka voda je iz Fontane dei Trevi, ker je tudi nisem pil. Malokatero mesto ima toliko vode in tako izobno vodo, kakor Rim, kjer je nešteto vodometov in studencev. Voda curlja povsodi, in žuborenje vode pada rimskim

trgom neki poseben čar. Zasluga starih Rimljanov je, da imajo Rim toliko vode.

Vzel sem naslednje jutro slovo od neregulavnega španskega trga s svojimi kioski, s svojo pusto palačo propagande in španskim poslaništvom, od tramvaja, kateri je mene in druge »Špance« tolikokrat vozil na Petrov trg, od »španskih stopnic« in od »Trinità« dei monti na vrhu. Nakupil sem si raznih fotografij in akvarelov, ter popoldne odrinil z brzovlakom v Napulj. Popisi vožnje po železnici so vedno nedostadni, ker ni mogoče opazovati krajev in ljudi, kakor bi si človek želel. Opuščam torej vse podrobnosti. Moj sopotnik je hud opozicionalec, ki čita same opozicijske, radikalne liste, ki se strašno huduje nad vlado in psuje »il mezzogiorno«, kateremu se vedno bolj bližamo. Med potjo vstopajo ljudje drugega tipa, pristni, južni ljudje, kakoršnih še nisem videl. Peljemo se mimo Akvina in Montekasina. Kapua je mesto s precejšnjo industrijo, in to učini, da pozabimo na antično Kapuo, katero sem našel v Liviju tolikokrat omenjeno. V Kazerti je oni mogočni kraljevi grad, ki je podoben kakí vojašnici.

Čim bolj smo se bližali Napulju, tem neprijaznejše je bilo vreme. Najemniške kasarne se prikažejo, nič posebnega niti na levi, niti na desni, vozovi se stresejo in vlak se ustavi na napuljskem kolodvoru. Čeden nizek vrančič je bil vprežen pred visokim, malim vozičkom. Kočijaž je zapokal z bičem, konj je stisnil glavo med sprednje noge, mignil z njo na levo in desno, začel nekoliko bincati in se spustil v tek. Dež je naletaval, v umazano meglo so bile zavite slabo razsvetljene ulice. Ker sem konjiča med potjo pohvalil in dejal, da je lep, mislil je srečni lastnik, da moram več plačati, in me osleparil za nekoliko grošev. V dežju sem hodil po ozkih ulicah, ali bilo je vse mrtvo; glavna ulica Toledo me je pa tudi v dežju iznenadila. Drugo plemo živi v tem mestu, katero se povsem razlikuje od severnih Italijanov.

OD PEKLA.

Po starem rokopisu za slovensko javnost priredil

F. K.

(Dalje.)

(Iz „Jednakopr.“)

Piše svet Dionizius Kartuzianus od enga duhouniga u England, kir je biu u oni težki bolezni zamaknen, in on pove, kaj je vidu. Prau: »Jest in moj pelavec (Führer) sva šla skuz eno douga pot in sva peršla v ena neznaa lonč-šaft, tamkaj sem jest vidu eno veliko menoščo (množico), in ti so bli grozovitnu martrani in so strašno opil; nektir so bli na železne špice natakneni, nektir so bli u železne lonce natlačeni in so bli kuhani, nekotiri so bli na železne rože položeni in so bli pečeni, nektir so bli na gauge obešeni, ja vse sorte martre so ble tamkej. Potim jest pridem na en drugi krej: tamkej je blu ena globoka dolina; v ti dolini je biu en velik bajor; in ta bajor je biu toku marzu, da ga ni mogoče k nobeni merzlot perglihat; iz tega bajerja je šu en velik smerdeči dem; zdraven tega bajerja je biu en velik ogin, in ta plamen je grozovitnu usoku švigau. Te bože duše so peršle s tega ognja vse goreče, potem so ble veržane v ta merzli bajor, in potem so ble zupet veržene v ta ogin: to je zmiram naprej terpelu. Potem sem jest peršu na en drugi krej; tamkej sem jest vidu žab, kač in krot, katire so te duše grizle in trgale.« — Iz tega vidiš, o kristjanska duša, kaj so u peklu za ene grozovitne martre vse sorte, v katirih bodo ti grešniki grozovitnu martrani. Ja ti grabni so nekateri pohni smole, nekateri pohni žvepla, nakateri pohni blata, krot, kač in smradu; nakateri pohni teh peklenskih bešti, lintvernou in levu. In v usih teh martrah bodo grešniki strašno martrani. Ja se tud še take martre u peklu znajdejo, od katerih se na more nobeden človek sponit. Grozovitne, strašne martre čakaja na tega grešnika. Te martre ne bodo nikdar nobenga konca imele.

To je moje kratko popisvanje od pekla. O! grešnik! jest teb ne morem več povedat od teh peklenskih marter.

* * *

Ta 2 kapitel: od tega peklenskiga ognja. De u peklu je gvišnu ta ogin, to nam Kristus pove, ker prau k tem ferdamanim: »Pejte vi prekleti u ta peklenski ogin, ktir je praulen tem hudičam in njegovim tovaršam.« Toku je (v) peklu gvišnu neizgrunten večni ogin, v kateru bodo mogli gorti ti ferdamani na vekomej.

Oh! kaj je to za ena grozovitna martra: gorejt, de med vsim martram,

katire se morejo zmisliiti na tem svet, ni nobene teži in huj in strašnejši, koker goreti: oh, to je pač ena! Rezbelenu železu primeš, kaj za ena bolečina se teb sturi. Oh! ogin, oh peklenski ogin, oh ogin, kdo bo tebe prestau, kir u oni minuti je koža preč, kri in gnoj venkej teče, kosti in muzgi se cro, mesu se že! Oh! koku boš klicou, jamrou in odskakvou, koker deb ti nor biu. Oh! ogin opeče; kdo si upa u tebi prebivat in večnu goret! K bi blo teb zavoljo tvoje pregrehe naloženu na temu svetu, deb te žiuga žgali, oh koku bi ti jokou u temu ognju; al ti bi hitru umaru, al u tem peklenskim ognju ne boš mogu umret na vekomej! O Bog! koku bo mogoče prestati temu grešniku ta peklenski ogin! Boš toku rezbelen, koker vogu in žerjauca; tvoje lasje in oči bodo vse ožgane; tvoj oči bodo z glave stali; vse mesu se ti bo od kosti vislu, vse kosti se ti bodo gole vidle, in boš toku gard hudič! Le premisi moj kristjan, kaj je za ena uročina u peklenskim ognju, da ni k tem posvetnim ognju nič. Piše ta učenj Baronius od enga duhouniga smert: temu so ti hudiči pernesli ena pohna posoda žvepla in smole, in so tem duhounu ena kapla na njegovo roko ulili; ta kapla je njegova roka skuz in skuz predarla, in je začeu strašno vpiti, in je sklenu svoje nesrečnu žiuljenje in je šou u ta peklenski ogin. Oh martra! Oh ogin!

(Dalje pride.)

GORIŠKI VELODROM

Lastnik: Josip Gorlup.

V nedeljo, dne 26. aprila

KONCERT VOJAŠKE GODBE

LJUDSKI PLES

Začetek ob 3 pop.

Ples prost. — Vstopnina prosta.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Ni časnika fraza, ako se govori o degeneraciji romanskih plemen. To dejstvo je jako jasno vsakemu mislečemu človeku, uprav na dlani leži, da so ta izvajanja istinita, da je vsak ugovor jaiov in nepotreben. Romanski narodi so morali prepustiti prvo mesto v kulturnem gibanju Germanom, in čas bodo prišel, ko bodo Sarmati, ti polubarbarski Slovani, katerih plemena so si ravno tako sorodna, kakor je soroden Firenčan Napuljčanu, poprijeli krmila ladije moderne prosvete. Da bodo silni, črpajo naj svojo moč, kakor grški Antej, iz matere zemlje, iz zdrave, nedotaknjene domače zemlje!

Prav polagoma, brez vsake naglice, sem si ogledal Rim. Brez smotra sem hodil včas po rimskih predmestjih. Vsakokrat sem videl kaj novega, sedaj kako novo cerkev, sedaj kako zbirko, tu kako staro soho, tam zopet kak zanimiv prizorček iz življenja vročerkvinih Rimljanov. Tudi ako je kdo celo življenje v Rimu, se ne more ponašati, da je videl, da pozna cel Rim. Prebival sem v tem mestu dalje časa, nego bivajo navadni potniki, in vendar sem odšel z zavestjo, da nisem videl vsega. In to prepričanje, da človek še ni vsega izčrpal, da ga čaka prihodnjič mnogo več užitka, mora vsakegar vzradočati. Fontana dei Trevi ima čudotvorno lastnost, da vabijo vodne vile onega, ki pije to vodo, vedno nazaj v Rim. Lepa je ta bajka in Nemci posebno verujejo v njo. Nekoliko entuzijastičnih Nemcev je nekega dne hotelo ravno tam zajemati vode. Ti možakarji pa so bili zelo previdni, in so vprašali izvoščeka, je li voda tudi dobra ali ne. Ta pa se jim je odrezal, da je še ni poskusil. Tudi jaz ne bi mogel povedati tem nemškim junakom, kaka voda je iz Fontane dei Trevi, ker je tudi nisem pil. Malokatero mesto ima toliko vode in tako izobno vodo, kakor Rim, kjer je nešteto vodometov in studencev. Voda curlja povsodi, in žuborenje vode pada rimskim

Peljal sem se po živahni in zasukani ulici Toledo, katere se mi je dozdevala precej španska, kar v jutro prvega dne v narodni muzej. Vhod v muzej je ravno tak, kakor v kako bolnišnico, dvorane so visoke, tlak kamenit, povsod okrog stojijo stojala za zidarje. Kipi so silno nesrečno izpostavljeni, na belih lističih je s črnilom napisano, kaj da predstavljajo. Kip Homerjev je najdragocenejši komad cele zbirke; nad njim stoji provizorično stojalo za zidarje. Ako se to stojalo podere, je kip izgubljen. Pet korakov pred kipom so provizorična vrata, katere vodijo na dvorišče. Mal, okreten močitelj z okroglo glavo je ravno kopiral ta kip.

Opazivši, da se zanimam zanj, povabil me je, da si ogledam njegov »studio«. Pravil mi je, da vlada v muzeju strašen nered, da pride vsak mesec drug ravnatelj, ki hoče vse predrugačiti, kar je dal napraviti njegov prednik. Nikjer niso tako ljubki bronci kot v napuljskem muzeju. Streljajoči Apolon je diven kip po svojih anatomskih vrlih, po onem neizmerno gracioznem kretanju. Lice je pa preotročje in prežensko ter spominja na kakega Hermafrodita, kar kviri celoten vtis. Še bolj zanemarljena kot zbirka kipov je galerija slik; tapete visijo v velikih cotah s sten, skratka vse je v največjem neredu in zapuščenem, zanikernem stanju, da se nam dozdevajo vatikanske zbirke prav idealne in vzorne. V poslednji sobani je Tizianova Danaa. Vrlo zanimivo je primerjati to Danao s Correggiovo v Rimu. Tizianova Danaa nam mora stokrat bolj ugajati. Na mehkih blazinah leži mirno brez afekta in poželjivosti, s plemenitim izrazom lica gleda na celine, ki padajo navzdol po zraku. Taka popolna lepota ne kopni samo po teh cekinih, ampak ona hrepeni po neki nadnaravni sreči, katere boče deležna, kadar se združi z bogom in postane boginja — nadčloveško bitje. Ta zdrava glavica z nekoliko zaviranim nosičem je edna najlepših, katere je ustvaril Tizian iz Kadora. Ta Danaa je zdrava, ali ne robustna žena, kateri je solnce potemnilo in osvežilo obraz. Plave oči z zlatimi obrvi gledajo tako nedolžno vprašajoče v svet, da popolnoma pozabijo na grško bajko. —

(Dalje pride.)

Foulardovo svilo od 60. kr. do glid. 3-70 meter za bluze in obleke. Franko in carine prosto na dom. Bogata vzorna zbirka z obratno pošto. **Tovarna svile Henneberg v Curiu.** (2)

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj

FRANA WILHELMA

lekarnarja in s. kr. dvoroga zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko
se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni
avstr. veljave.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.
Poštni zavoj — 15 zavitekov 24 kron franko
na vsako avstro-ogersko pošto.

V znak pristnosti je na omotu grb ob-
čine trga Neunkirchen (devet cerkva). (4)

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih
boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobi-
va se zastonj in franko v Schwann-Apoteke, Frank-
furt a. M.

Anto Pečenko

Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Pošrežba poštoma.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice

priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst,
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice

Apollo

C. kr. privil.

civilna, vojaška in uradna krojačnica
M. Poveraja v Gorici
na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kam-
garn, piquet lastink, adria, ševjet itd., blaga iz av-
strijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo
vseh vrst in spadajoče priprave k paradižnim oblekam
za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se
prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-
goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5-40 in višje
9 15 8-50
15 dalje 15-
vrhne suknje vsake mode 24-
za čisto duhovščino 28-
hlače 5-
Haveloke in sobne plašče 15 K naprej.

Za dame in gospice:
Haveloke 25 K
Sako in pelegrine 9
V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po
zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Zahtevajte
moj ilustrirani cenik z več kakor
500 podobami od ur, zlatih, sre-
brnih in muzikalčnih predmetov,
katerega pošilja zastonj in poštne
prosto
Hanns Konrad,
tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče Nürnberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne
knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce pejmih in trgi
ter na deželi. 35-8

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli
dosedanjo trgovino pohištva tvrde
Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza
vecchia št. 1, katero bomo vo-
dili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Delo je lično ter dobro osušeno.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Nadzorstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov.
1902. tako:

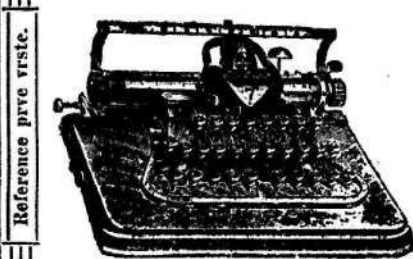
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %,
na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po
20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213.
— Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni
zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Amerikanski blikendorfski hitri pisalni stroj.

Cena K 230 — in K 300.

Pred nakupom pisalnega stroja ne zamu-
dimo prilike pokazati si najceneji, vsem zahtevam
odgovarjajoči klaviaturni stroj.

Prednosti istega so: pisava lepa, čista in
stalno vidna, sestav na barvaste valčke, me-
njajoče kolesce s črkami, najceneji stroški za
vzdrževanje, največja prebojna moč.

Glavni zastopnik za Avstro-Ogersko:

Oskar Huffzky, Dunaj
V., Margarethenstrasse 55.

Lastna popravilnica. Prospekti zastonj in poštne prosti.

Solnograški list.

Sel sem po Suholazčevi ulici. Pri po-
sojilnični hiši, v kateri je bilo tudi uredništvo
„Solnograškega lista“, sem se spom-
nil prijaznega povabila enega izmed velike
množice urednikov, in ker sem imel tudi sam
nujno opravilo radi objavljenja važne novice
v tem časopisu, sem stopil v hišo, bil že pri
vrodu deležen odpustka vseh svojih smrtnih
grehov in — sreča mi je bila mila — za-
željeni urednik je bil v svoji sobi. Koj sem
mu razjasnil vzroke svojega prihoda in ga
prosil, naj objavi v prihodnji številki novico,
da sem izgubil v Semeniski ulici zaupanje v
osebo preč. g. Peterica, in da je naprošen
sretni najditelj, izročiti izgubljeno zaupanje
v uredništvo lista proti plačilu treh podob
blazenega Marka Braniskega. Zapomnil si je
moje besede, ponudil mi rožni venec v
skupno molitev na čast Marka Valesa in sedež
tik sebe, in mi začel (raz)lagati težavne posle
uredniškega stanu.

„Dragi Ahasver! Naš list izhaja sicer
le dvakrat na teden, namreč v torek in so-
boto, in dasi ima šest do sedem urednikov,
vendar imam le jaz največ opravila, in ne
morem se pritoževati, saj so že dobile moje
zasluge svoje plačilo v tem, da nosi ta ulica
moje ime in imam vsako jutro „stifan“ golaš
v kuhinjski soli. Ker izide jutri nova številka
in ker nimam nič pametnega v zalogi razun
par oglasov, moraj koj skovati, oziraje se na
današnje novice, sam celo številko. Rad pa
tudi napravim to delo, saj mi po mojem

mnenju — toda to ostane med nama — ne
more vteči spomenik v Solnogradu, ker ga
postavljajo celo takim ljudem, ki poznajo
pamet le iz prislovice: Pamet je boljše kot
zamet.

Za uvodni članek moram svojim čita-
teljem razjasniti nekoliko avstrijsko politiko:
Pribito dejstvo je, da se Avstrija vdeleži ma-
cedonske akcije ali pa tudi ne. — Velikega
pomena za avstrijsko kupčijo je vstop ma-
lega trgovca z moko v vrste kalabrijskih
birbantov. Čuje se tudi, da je prišla fran-
coska guvernant na Dunaj v zadevi Drey-
fusove afere. Važno je, da so darovali pred-
sedniku državne zbornice klerikalni poslanci
nov zvonec, s katerim mora odklenkavati
zadnjim ostankom liberalne skupine. Nadalje
Szell ni Kossuth, za kojega ga smatrajo na-
vadno naši čitatelji, ker je Kossuth nekaj vse
drugega; pač bi pa lahko Szell bil kaj dru-
gega, ako bi ne bil Szell in kot tak ogerski
minister. Koliko časa bo opravljal se mini-
sterske posle, pokaže prihodnost. Za sedaj
ne moremo drugega povedati, kakor da si
Szell trikrat na teden preobleče srajco, med
tem ko se brije samo dvakrat. Videant con-
sules....! Ali ni krasen moj uvodni članek,
dragi Ahasver?

„Krasen, krasen!“

„Zdaj pridejo na vrsto politične vesti.
Turki in Romunci. Prosim te, dragi Ahasver,
prinesi mi Konversations-Lexikon (tam na
omari leži), da se hitro prepričam o številu
prebivalcev!“ Vstregel sem hitro njevoji želji,
toda raztresen sem bil tako, menda radi
uvodnega članka, da sem g. uredniku prine-

sel mesto Lexikon-a „Brehms Thierleben“, iz
kojega je sestavil statistično tabelo v Mace-
doniji živečih opic, pardon prebivalcev. „Veš,
Ahasver, pri tem oddelku imam jaz prosto
roko. Izmislim si namreč vest, da so v Ma-
dagaskarju ubili slovenskega škofa, da je po-
gorela v Paragvaju cerkev sv. Erasma, da so
misijonarji nakupili 539 kil črnih zamorc-
kov, da „šncfa“ kartuzijanski duhovnik Rey
trentin zmešan z radikali, da je Chamberlain
vprašal telegrafčno uredništvo našega lista,
če je bil umorjeni Štebina res Slovenec,
orišem nekoliko politične posledice teh vele-
važnih novic in tudi ta del je končan. Čita-
telji moji so jako hvaležne ovčice!“

Sedaj pa dopisi. Sicer nisem nobenega
prejel, toda kaj to, saj lahko poročam o plo-
dosnom delovanju biljenskega kurata na
polju organiziranih „Marijinih hčera“, o iz-
ganjanju hudobnega duha iz ljudi s pomočjo
klečut blagoslovljene roke, o kakem zbora-
vanju na čast papežev petindvajsetletnice v
tolminski „Grotta di Dante“, o Slomškovi
zvezi in njenem vplivu na sedanje pasje na-
gobčnike itd. Vidiš, tako se fabricirajo pri
nas dopisi! Kaj praviš k temu, Ahasver?“

„Imenitno, imenitno!“

„Kar se pa tiče domačih in raznih no-
vic, imam zelo lahko delo. Poslušaj! V so-
boto se je igral v Kozbani dveletni otrok pri
ognjišču. Padel je v ogenj, opeknel se hudo,
prenesti so ga morali v bolnišnico, kjer je
izdihnil svojo nedolžno dušo kot žrtev libe-
ralnega časopisa. — V solnograških Alpah
je izpodletelo staremu drvarju, padel je po
grivi v globoko brezno in ostal pri tej pri-

liki mrtev, ker je liberalce in ni poljubil pri
odhodu na delo preč. g. župniku blagoslov-
ljene roke. — Društvo katoliških mizarjev se
je začelo gibati. Napravilo je namreč izlet, da
se vsi člani potili. — Zadušil se je pri-
prosti kmet, ker ni hotel dati nobenega vi-
narja v odkup zamorskih otročičev. — Gosp.
Sersfin Debelokožec je imenovan strojevodjem
pri božjem mlinu, ki melje počasi, a gotovo.
— Pri promociji je padel Evgen Zlatnič, ker
ni imel medajce okrog vratu; govori se, da
so ga razjarjeni kolegi prav katoliško pre-
tepli po nekatoliških delih brezbožnega telesa.

Kar je pa največji skandal, je to, da je
kupil v Solnogradu človek, ki ni ne kaplan,
ne kurat, ne vikar, ne župnik, ne dekan, ne
škof, ne frantiskan, ne kapucinec, ne jezuit,
ki kratko rečeno ne spada v stranko kandi-
datov za nebesa, hišo, pomisli h'šo z lastnim
denarjem, ne da bi mu posodila denarja naša
„Centralna“, ne kak drug naš zavod. Ali ni
to skandal?! Pomisli, in kupljena hiša stoji
blizu protestantske cerkve! Čakaj, tak članek
napravim, da ga zdobé naši prvoboritelji,
kupca namreč.... Komaj sem se potolazil!

Aha! se nekaj! Podlistek! „Po ovinkih
k pameti.“ Sedaj sem pa končal! Zdravstvuj,
dragi mi Ahasver!“

Pozdravil sem g. urednika nemo in tiho,
nervoznost moja je minila, ko sem slišal o
podlistku: Po ovinkih k pameti. No, po ovin-
kih že pridete k pameti, ako vas ne zapro
prej v norišnico....

Ahasver.

Umetno vezenje na šivalnih strojih

V številu 3099 je »Illustr. Leipziger Zeitung« dne 20. novembra 1902. prinesla naslednje naznanilo:
 „Umazano ameriško reklamo so naši društveniki imenovali ono po ameriškem Singerjevem društvu uprizorjeno hvalisanje. Društvo Singer je na to tožilo, a bilo v vseh instancah zavrženo. Sodišče je spoznalo, ko je tožbo zavrnilo, da je ono imenovanje vseskozi primerno.“

Društvo nemških tovarnarjev za šivalne stroje. Okolnost, da tudi v Avstriji agentje Singerjevega društva običajno trdijo, da so le Singerjevi šivalni stroji pripravljeni za vezenje, nas sili k izjavi, da je vsak šivalni stroj posebno pa Pfaffov, raven za vezenje in da je merodajna edina le spretnost in izurjenost onega človeka, ki dela na stroju.

Saunig & Dekleva.

V naših prodajalnih prostorih, Via Municipale št. 1, se poučuje brezplačno v vezenju vodno in na šivalnih strojih vseh sistemov, ne cenih kakor tudi na dragih.

Trgovsko - obrtna registrirana zadruga v Gorici

z neomejenim jamstvom

vabi svoje p. n. člane na

redni občni zbor,

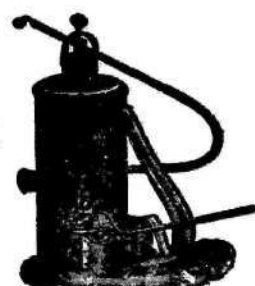
kateri se bode vršil v prostorih »Goriške ljudske posojilnice« Gosposka ulica št. 7, I. nadstropje **v nedeljo dne 26. aprila t. l. ob 9. uri popoldne**

s tem-le dnevnim redom:

- Poročilo načelstva;
- poročilo nadzorstva;
- sklepanje o letnih računih in bilancah;
- razprava in sklepanje o predlogih načelstva, nadzorstva in posameznih članov.

V slučaju nezadostne vdeležbe vršil se bode 10. maja t. l. drug občni zbor, kateri sklepa v smislu § 18. pravil, veljavno ne glede na število prisotnih članov.

Načelstvo in nadzorstvo.

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadjno drevje

z mešalom za mešanico iz bakra in apna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,

brizgalnice (streljke) za sadjno drevje z

natanjko namerjeno petrolmešanico,

svetilnice na aceton da se ulove leteči hrošči,

hidravlične stiskalnice za vino,

stiskalnice za vino in ovčje s diferencialnim pritiskom,

stroje za drobljenje stiskalnice,

čisto nove mline za grozdje,

nove priprave proti peronospori in za žveplanje,

sesalke za vino, cevi za vino,

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot

zbiralnike (trleure), mlatilnice, vitale (gepel) i. t. d.

razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Cenilniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznavni najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Prošiva zahtevati listke!!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strojna okna, cevi za stranlišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno nizkih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
 pred nadškofijo št. 11.

Edina zaloga
stavbnih nosilcev
v Gorici.

Pocinkana žica

za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditeljskimi nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 K blaga.

Prošiva zahtevati listke!!

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
 Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
 Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
 z vseskozi slovensko-narodno upravo.

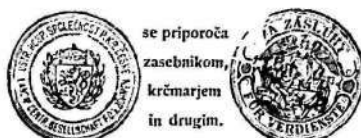
Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
 Gospodskih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravnih in pristnih hriskih pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih brskih vin. Desertna vina.

Razpošilja na vse kraje od 56 lit. naprej. Uzorce vin pošilja na zahtevo.

Sedež društva: Gorica, ul. Barzellini št. 20

Posreduje kupčijo s sadjem.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič

krojaški mojster v Vrtni ulici števil. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Ravnokar mi je dospel sveže raznovrstno blago za nastopno pomladno sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim!

Zaščitna znamka: št. 10.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

Iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznavno kot izvrstno bolnblažajoče mazilo; za ceno 80 h. kron 1-40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s »SIDROM« namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“

PRAGI, Elzabethgasse št. 5.

Dobi se v lekarni

„Pr. Zvečičarja“ Robert Kastner, Tolmin.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

